

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8. } ఐదవవత్సరము 1921 వ సం॥ డిశంబరు నెల 2 తేది శుక్ర వారము } No. 201.
నంపుటము. ౮ } దుర్మతి నామ సంవత్సర మార్గశిర మాస శుద్ధ తృతీయ 3. } సంచిక. ౨౦౧

ప్రస్తుతము మా గోదాములందుఁడు బండారమునుండి తక్షణమే

నర ఫరాచేయగలము

మాకు

మా ఆఫీసుకు నేకులో

వ్రాయుడు. తంతికొట్టుడు,

వచ్చి మాలోకలసి

లేక

మాట్లాడుడు

తెలిసోనుచేయుడు,

బాయిలర్లు,

పోర్టుబుల్లు, ఆవిరిఎంజినులు,

సంపూర్ణమైన ఆవిరి సాధనయంత్రములు, ఆవిరి,

సెంట్రీపూగల్ వంపులు, రోడ్ రోలర్లు, నూనెట్రాక్టరులు,

ప్రశస్తమైన ఎంజల్ బర్లు రైస్ మిషిన్లు, పిండియంత్రములు, డిస్

ఇంటిగ్రేటరులు, బ్లాక్ స్టోను నూనె ఎంజినులు, పుల్లీలు, బెల్టింగులు, ప్లమ్మర్

బ్లాకులు, బెల్టింగునూనెలు మున్నగునవి

మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి.

పోను నెం 108

నెం 9, సెకండు

తంతివిలాలము ఎంజిను మద్రాసు

తైనుబీచ్,

మార్వల్ సన్నుఅండుకో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఎంజి నీరులు

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంత మాత్రమున నయమగును. నులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహనీలైలము

సీసా 1-3 0-12-0.

తామరలైలము

శబ్ద 1-3 0-6-0

వండ్లపాడి

శబ్ద 1-3 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి మదరాసు.

తమిళ శాస్త్రము గమనింపు.

రా పార్టీలను గ్రామ్యతాపత్రములు 2942

(8) కాశీపం నం దుండు దుర్గా మెడికల్ హాల్ నారి

టాన్క్ గుర్తింపులను చుట్టవలన రాజకీయ అను నాన్నే

హీనుడు సప్తంశకత్వం లేక నుఖముగా నున్నాడు. అతడు

నంబరములనుండి బా పడుచుండెను. ఇప్పుడు అతను చాలా

నుఖముగా నున్నాడు చెప్పటకు మిక్కిలి సంతసించు

చున్నాను. } చివ్ కిషోర్

దేరాధూన్ } 28-8-19

వనావధినరస్పరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క కలిశుభ్రతను పోగొట్టు

టండుండు శేరిస్థిక గాంచినది. ఖర 1-10-0

ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు

తీసుకొనుటగా వంతుడును. (2978)

విలానము పి. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫనఫవాడి బొంబాయి.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తక్షణమే

ప్రాసిత తపాలా ఖర్చులు కూడను అకేతించక ఇచ్చడే మిజ

ఒక ప్రతి "కౌముదాస్త్రము" వంపెదము.

త్వరకడుడు!

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆరంకన్ గిగన యావ. ఫాలయము, 26, బ్రాడ్వే, నుకరాను.

ఆంధ్ర గంధాలయ వ్రేస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ.

(1903-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(3108)

మూలధనము రు 3,00,000

ప్రస్తుతము నసూలు చేయు ధనము రు 1,00,000

భాగము ౧-కి రు ౨౫ లు చొప్పున ౧౨,౦౦౦ భాగములు భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రు ౫ లు; అలాంటివి అయినప్పుడు రు ౫ లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తక్కువకాని వ్యవధిగల 3 వాయిదాలలో ఇయ్యవలయును.

ఆంధ్ర జాతీయదాయమునకు అత్యంతావశ్యకము లగు గ్రంథములను, పటములను, పాఠశాలలకు అవశ్యకము లగు పుస్తకములను క్రయించి, ఆంధ్ర జాతీయమునకు వన్నె చేర్చును. అచ్చువేయు వారికి, ఆంధ్రకర్తలకును మిక్కిలి సహకారి. పెట్టుబడిదారులకు మిక్కిలి లాభకరము. ఇదివరకే కనిపెట్టినట్లు ముద్రణాలయమును నీసికొని కంపెనీ తరపున పని ప్రారంభింపబడి యున్నది.

అందుచేత మొదటిసంవత్సరము నుండియు లాభము వందిపెట్టుటకు ఏమిగ నుండును.

ఇతర వివరములకు ప్రోస్పెక్టస్ మొదలగువానికి ఇట్లు వ్రాయవలెను: ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, మేనేజింగు డైరెక్టరు.

తెలుగు హరికథ (3289)

చెరుకువాడ వేంకటరామయ్య దామోదరపు శతకట సరసింహాపురంబిని. ఇది గుంటూరు జిల్లాని పద్మములు కీర్తనలు నాకేరారాధనములతో లోకమాన్యుని జీవితము అనేకవిషయములలో రచింపబడినది. దీనివల రు 0-9-0 మాత్రము. 12 ప్రతు లోకపాఠి గొనినయెడల, వల రు 4-8-0. చొప్పునగాక. ఈచరిత్ర ఆంధ్రజాతీయన పెట్టుబడి పెట్టబడి వెదలచే ఆమోదింపబడినది. వలయవాడు ఇట్లు వ్రాయడు.

దామోదరపు శతకటసరసింహరాపు, రాచేపల్లిగూడెము, కృష్ణాజిల్లా.

ఆశ్వగంధాదిలేహ్యము

ఆశ్వగంధాదిలేహ్యము చిరకాలమునుంచి శరీరములో జీర్ణించిన చిట్టచివరిలోగము (సవ్యాస)ను బోగొట్టును.

ఆశ్వగంధాదిలేహ్యము:- బలము గలిగియును. జంతుజీవి నివృత్తు. కృతించిన వారలకు మంచిది.

ఆశ్వగంధాదిలేహ్యము:- వాతపుష్కల, అప వాతపుష్కలను బోగొట్టును.

ఆశ్వగంధాదిలేహ్యము:- నరములకు పటుత్వమును యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును.

10 తులముల వెల రూ 1.
40 ,, వెల రూ 3.

క్యాటలాగు ఉచితముగా వంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హార్ని రోడ్డు,

మాంటురోడ్ - మదరాసు.

(కుర్)

'అద్భుత జీవితచరిత్ర ఫలదర్శిని'

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి ప్రయోజనకరము. ఇది మామూలుగా జాతకము, పుట్టినతేది, నక్షత్రము, మొదలగునవి ఆపునరచులేదు. గుంటురైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప గొప్పకీటులను పొందినది. వెల 1 రూ ప్రస్తుతం విలారు సబ్ జడ్జిగారు అతి శారాయజిరాధా పంతులు. బి. ఏ. బి. ఎం. గొట్టా వ్రాసినది. "రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంపాదించుకొనినది నా నిర్ణయము." పుస్తకములు కలయికగా కొనుగడ చేయవలెను వ్రాయవలయును.

కాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

బోడవరం, విశాఖపట్నం, కర్ణాటక

జి. ఆరోగ్య సంఘములు

తమతమ ఆధికారమునందున్న ప్రదేశములలో ఆరోగ్య సంఘముల నేర్పాటుచేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు జిల్లాబోర్డుల ఆధ్వర్యమున సలహా నొసంగిరి. క్షీణ ఆర్థికము, చిత్తూరు, గంజాము, కృష్ణా, కర్నూలు, మధుర, నెల్లూరు, నీలగిరిలు, రామనాథు, సేలము, తిరిచిపూరు, తిరుచిపాపల్లి విశాఖపట్నము జిల్లాబోర్డుల జిల్లా సంఘముల నేర్పాటు చేయుట కొప్పు కొనిరి. ఇట్టిసంఘము లొనర్చవలసిన కార్యములను గురించి సరియగు సమాచారము తెలిసికొనవలెనను కారణమున మిగిలిన జిల్లాబోర్డు లింకను నిందుల కొప్పుకొనలేదు.

ఈవిషయమై ప్రభుత్వ సంఘముతోడను, ప్రభుత్వ సంఘముతోడను ప్రభుత్వమువారు చాలామందిని తమ వారే నీకేంద్రి విషయములను జిల్లా ఆరోగ్యసంఘము లొనర్చవలెనని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. (1) వైద్యసహాయము నభివృద్ధిపరచుట (2) వ్యాధులు రాకుండుటకై తగిన వైద్యమును వ్యాపి:పచేయుట (3) సంతలము, యాత్రలను సరిగ్గ నడిపించుట (4) ప్రభుత్వ సంఘముల యొనర్చుటకు ప్రచారము గావించుట.

(1) వైద్యసహాయము నభివృద్ధిపరచుట

పల్లెటూళ్లయందు వైద్యసహాయము:- పల్లెటూళ్లవారికి వైద్యసహాయ మందుటాదులో నుంచుటవసరము కొన్ని కాలా కాలాల వైద్యకాలరే లేవు. మునిసిపాలిటీలేని ప్రదేశములలో వైద్యసహాయ మొనర్చుట తాలూకాబోర్డులపని కాని మునిసిపాలిటీలలోవలె వైద్యసహాయ మొనర్చుటకు వీరికి ధనములేదు. మున్సిపాలిటీలలో వైద్యసహాయమునకే చాల వ్యయ మగుచున్నదనియు ఇతర గ్రామములలోగూడ వైద్యసహాయ మొనర్చుటవలయు మునిసిపల సంఘములవారు రనుచున్నారనియు దృఢమవుచున్నది. మునిసిపాలిటీలలో సమీపముననున్న గ్రామములందలై నొక వ్యాధి వ్యాపించియున్నయెడల మునిసిపలు వైద్యులు లేను వైద్యకాలము కట్టిపెట్టి గ్రామములకు జని సహాయ మొనర్చుటవలయున్నది. మునిసిపలు వైద్యవ్యవస్థలకు నభివృద్ధి చేసేవారిని ఇతర గ్రామములలోగూడ సహాయము చేయ సాధ్యమగుటలేదు.

చిన్న డిస్పెన్సరీల వ్యయ మధికమగుట:- చిన్న డిస్పెన్సరీలవలన వ్యయము చాల అధికమగుచున్నది. చిన్న వైద్య కాలాలలో నొక్కొక్కరికి పెద్దవైద్యకాలాలలోకంటె రెండు మాత్రము పెట్ట వ్యయ మగుచున్నది. ఇట్టిస్థానములలోని వైద్యులు మామూలుగ ఒక వాగము లోజులలో వచ్చురో గులనందరిని రెండు మాత్రము గోజులలో పరీక్షింపగలరు. అందుచే మిగిలిన గోజులలో నిలిచి గ్రామములకు జని ఆక్రమణగూడ నీవైద్యులు రోగుల పరీక్షించుటకు వీలుండును. యూరపురంబు కొన్ని ప్రదేశములలో నిట్లే జేయుచున్నారు.

తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్లు:- ప్రతి తాలూకాయందును అన్ని పరిశోధనములకును వైద్యకాలయొక్కరైన నుండవలెను. ఇట్టి వైద్యకాలాలు అసిస్టెంటు సర్జనుల యధీనమున నుండవలెను. వీరికి రోడు ఒకరుగాని అంత తక్కువగాని సబు అసిస్టెంటు సర్జను లుండవలెను. ఈ సబు అసిస్టెంటు సర్జనులు వారమునకు కొన్ని రోజు లికర గ్రామములలోనికి జని అచ్చటి చిన్నచిన్న వైద్యకాలాలయందు రోగులను పరీక్షించుచుండవలెను.

వైద్యాలయములు:- వైద్యాలయములు నిర్మించుటకు చాలధనమగుచున్నది. సామాన్యముగ చిన్నవైద్యకాలాలలో ఒకగది, మందులు పెట్టుకొనుటకు ఒకఅర, ఒక వసారా యొక్కజాలను. ఒక చిన్న వైద్యకాలముండి బురియొక చిన్న వైద్యకాలము జనునప్పుడు సబు అసిస్టెంటు సర్జనులు ఇతర గ్రామములలోని రోగులను పరీక్షించుచుండవలెను.

మర్రిసానులు:- జిల్లా ఆరోగ్యసంఘములు గర్భిణీ స్త్రీలకు వైద్యసహాయమునుగలిగించి క్రద్ధ పుచ్చుకొనవలెను. సామాన్య మర్రిసానులను అభివృద్ధిగొనికీ చేసవలెను. క్రమ తరీఫ్ యధురక్షింప మర్రిసానులకుల కుజనముల సంఖ్య చాల తక్కువగుచున్నది. దానిని ప్రభుత్వమువారు 1919-20 సంవత్సరపు స్థానికసంఘముల పరిపాలనా నివేదికయందు తెలిపిరి, మునిసిపాలిటీలలో ఇందుకు విశేష శ్రమ యవసరములేదుగాని గ్రామములలో నెట్లెట్లు దీనిని నభివృద్ధి పరచవలెనో జిల్లా సంఘములు నిర్ణయించవలెను.

(2) వ్యాధులు రాకుండు జేయుటకువైద సహాయము

(ఎ) వ్యాధియొక్క చరిత్రమును అని వచ్చు కాలమును:- వ్యాధులు రాకుండు జేయుటకిదివరకేమియు ప్రయత్నములు జేయలేదు. కొన్ని పట్టణములలో మాత్రము త్రాగుటకు నీటిని శుభ్రము జేయుట మామూలు పారిశుధ్యమును కాపాడుట జరుగుచుండెను. ఇంతవరకును వ్యాధి బాగుగ వ్యాపించుదనుక నూరకుండితరవాత వైద్యసహాయ మొనర్చుటకు గడంగుచుండిరి. వ్యాధి వ్యాపింపక ముందే దానిని రాకుండు జేయుటకు ప్రయత్నింపవలెను. కొన్ని ప్రదేశములందు సామాన్యముగ నొక్కొక్క కాలముందు ఒక్కొక్క వ్యాధి వ్యాపించుచుండును. ఏయేకాలమున నెక్కడెక్కడెట్లెట్టి వ్యాధులు వ్యాపించునో వాని చరిత్రను జిల్లా ఆరోగ్యసంఘములు తయారుజేయుంపవలెను. అంతరాయము వ్యాధిరాకుండు వైద్యసహాయము వ్యాపింపజేయుటకు ప్రభుత్వమువారికి వీలుండదు. ఇట్టి చరిత్రలను దయారుజేయుటకు అంత యెక్కువవ్యయము కాదు. జిల్లాయంతరమును ఒక్క పర్యాయమే నిట్టి చరిత్రను తయారుజేయుటకు వీలులేదు. ప్రతి తాలూకాయొక్కయు, ఫిర్కాయొక్కయు సంగతి సంస్థానములను బాగుగ విచారింపవలెను. ఏయే కాలములందు వైద్యసహాయము లుండేవోవ్యాధులు సంభవించునో తెలిసికొనవలెను స్థానిక సంఘములు ఆరోగ్యమునకు పెట్టించు ధనమందయ వ్యధిమే యగును.

(బి) కార్యక్రమమును విధానమును

(1) కలరా:- కలరా రాకుండు జేయుట ప్రజలు త్రాగు నీటిపై నాధారపడియున్నది. కొన్ని ప్రదేశములలో కొకాయెలు స్థాపించుటవలన కలరా కొంతవరకు తగ్గి ఎటుల వచ్చునో స్థానికసంఘము లెప్పుడును విచరించుండవలెను. కొన్ని ప్రదేశములలో కొకాయెలు స్థాపించుటవలన కలరా కొంతవరకు తగ్గి ఎటుల వచ్చునో స్థానికసంఘము లెప్పుడును విచరించుండవలెను. కొన్ని ప్రదేశములలో కొకాయెలు స్థాపించుటవలన కలరా కొంతవరకు తగ్గి ఎటుల వచ్చునో స్థానికసంఘము లెప్పుడును విచరించుండవలెను.

కొన్ని ప్రదేశములలో మార్గ చాలధనమును పెట్టించుచున్నాయ నుంచుటకు స్థానికసంఘములు చాలచుచున్నారు. నిరుమిత విధానములవలన లాభములేదని 1912 న

చేసు. దానిపై ప్రభుత్వము వారికి విధానమును నిర్ణయించి గాని దీని ఏ జిల్లావారుగాని గమనించినట్లగుచున్నచో జిల్లా ఆరోగ్యసంఘములు కలరామొక్క కారణములను వాని నిరోధించుట కుపాయములను నిర్ణయింపవలెను. జిల్లా ఆరోగ్యసంఘముల వారు పరిశీలించి సలహానిచ్చిన ప్రకారముననే టి వనరు లేర్పాటుచేయుటకు, ప్రభుత్వమువారు సభ్యులను గాట్ట నిచ్చెదరు.

మరూది:— టీకాలు వేయుటవలన మరూచిని నిరోధింపవచ్చును. దీనిని ప్రజలు సరిగ్ గ్రహించుటలేదు. మరూచి నివారణమునగూడ వానిని రాకుండ నిరోధించుట కెక్కువ యత్నములు చేయుటలేదు. టీకాలు వేయుట నిష్పంధము చేయవలెను. టీకాలు వేయించుకొనని వారిని మేజిస్ట్రేటుయొక్క ప్రాంతీకృతి చేయుట కొన్ని గ్రామముల చాలమారులు సంభవించినట్లు ప్రయాసకర మను వాదన యంగీకరింపబడుచున్నది. ఆయా ప్రదేశములలోనుండు పంచాయితీలవారు దీని ననుసరించి వేల్పవచ్చును. టీకాలు వేయించుకొనవారు గూడ మరూచివలన మరణించుచుండిరి. ఇందులకు తిరిగి టీకాలు వేయించుకొనవలసిన యవశ్యకతయే కారణము. ఇతర ప్రదేశములలో పది వత్సర ప్రాయమున తిరిగి టీకాలు వేయుదురు. 20 వ యేట మరల వేయుదురు. ఇందులకు స్థానిక సంఘములు గట్టి ప్రయత్నము లొనర్చవలెను.

జిల్లా ఆరోగ్యసంఘములవారు కిందులకుగాను టీకాలు వేయించుకొనినవారి సంఖ్యయు, రెండవవారు టీకాలు వేయించుకొనిన వారి సంఖ్యయు, జనముల సంఖ్యయు జనసంఖ్య యు సరిగ్ గణించి ముద్రపరచుట. మరూచి వచ్చు కాలమును గమనించి ఒక నెలకు పూర్వమే టీకాలను వేయుటకు గడంగ వలెను. అప్పుడు మొదలయెడల నిందులకుగాను ఎక్కువ ఊద్యోగులను నియమింపవలెను. టీకాలు తిప్పించుకొనుటవలన నష్టముగను జేరేము ప్రలలలో గొప్పంపవలెను.

ప్లేగు:— ప్లేగు నాపుటకు ఇతను నిర్ణీతమైన మార్గము గనించుటలేదు. ఇతర కారణములచేతనే ప్రమాదము లున్నియు విధింపవచ్చును. దీని నాపుటకును నివారించుటకును మునిసి పలు ప్రదేశములందు మునిసి పలు సంఘముల కలెక్టరు బాధ్యులు. సామాన్యముగ మొదట పట్టణములలో నివ్యాధి వ్యాపించును. స్థానిక సంఘము లీవ్యాధిని నివారించుటకు లెగ పరిశోధనలను సిద్ధముచేసికొనియున్నవని తోచదు. ఒక్కోచోట ప్లేగు కలబడినయెడల చుట్టుపట్ల ప్రదేశములన్నియు నపాయములలో నేయున్నవని యెంచవలెను. ప్లేగువారిను వైద్యోగ్యగులకు ఆయా ప్రదేశములం దిదివారు వ్యాపించిన ప్లేగుగూర్చి చరిత్రచరిత్రము దెలిసియుంపవలెను. ప్లేగు ఒక మానవునకు మరల వచ్చున యనమానము గలిగినవెంటనే ఎలుకలు మొదలగువాని నన్నిటిని చంపుటకు ప్రయత్నములు ఇరుగవలెను. అట్టి ప్రదేశములందు చాల వైద్యోగ్యగులను నియమింపవలెను. సమస్తమును, విస్తృతమును పరిశీలించుటయు జిల్లా ఆరోగ్యాధికారి నియమింపబడవలెను. ఆతను మునిసిపలు అధికారుల యందు సలహాబడి గలవాడుగాను వైద్యోగ్యగులతో కలసి పరిశీలనాచర్యమును నుండవలెను. ప్లేగువచ్చిన తరువాత నది యెక్కువ కాలముండవలెను సేర్పాటులు చేయవలెను.

మలేరియా:— మలేరియాను పోగొట్టుట కీ రాష్ట్రము సంబంధముగ ప్రయత్నములు సలుపలేదు. ఎన్నార, పులికట్టు, అర్బిగాను ప్రదేశములలో రాష్ట్రీయ కలరా వైద్యులు ఎక్కువగ పనిచేసి సఫలమైరి. మలేరియా నిరోధమునకు గడగక పూర్వము అట్టి జ్వరములు గలవారిని సరిగ్ పరీక్షించి అది యెంతవరకు అంటువ్యాధియో సరిగ్ తెలుసుకొనవలెను. ఇదిమొక్కిలు చేయుటలేదు. ఈకార్యము జిల్లా ఆరోగ్యసంఘము లొనర్చవలెను.

(సి) ఉద్యోగులు

ఎక్కువవనశ్యమును లేకుండ జిల్లా ఆరోగ్యమునకుగాను కొంతమంది యుద్యోగులను నియమింపవలెను. చాల స్థానిక సంఘములు కొంతమంది కానిటరీ ఇన్స్పెక్టర్లను నియమించినవి. ప్రభుత్వమువారి కలరా పార్టీలను నియమించియున్నారు. అందు కి పార్టీలను త్రవ్వించి ఖాయముగ నుంచుచును. 106 వ నుండి టీకాల, డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టర్లుగలరు. ప్లేగువ్యాపించిన ప్రదేశములకు ప్లేగు వైద్యులను పంపెదరు. ప్రభుత్వమువారును స్థానిక సంఘములును వీరికి తరములియవలెను. వాస్తావ్యాలు, కడప, గుంటూరు, రెంగలూరు, విజాపూర్, జిల్లాలలో స్థానిక సంఘములు అసిస్టెంటు సర్జనులను నియమించిరి. కలరాపేగు మొదలగు అన్ని వ్యాధులను ఒక్క కాలమున సంధింపవు. కలరా వ్యాధి కాలమున వచ్చును. ప్లేగు ఎక్కువ కాలమున వచ్చును. స్థానికము చేసిన కాలమున వచ్చును. మలేరియాగూడ కొన్ని కాలములందే వచ్చును. అందుచే ఈ వ్యాధులకు ప్రత్యేక ప్రత్యేక యుద్యోగుల నియమించిన నను

సరములేదు. జిల్లా ఆరోగ్యాధికారి సమర్థుడు దొరకినయెడల వివిధ వైద్యోగ్యగులను కలిపి పనిచేయవచ్చును. కొన్ని జిల్లాలలో వర్తకముగా కొంతమంది వైద్యయుద్యోగులను, జిల్లా ఆరోగ్యాధికారిని నియమించుట మంచిది. ఈ జిల్లా ఆరోగ్యాధికారులు ఈ క్రింది విధముగ నుండవలెను.

(1) ఒక ఆరోగ్యాధికారి (2) టీకాలకు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టర్లు (3) కలరా పార్టీలకు కానిటరీ ఇన్స్పెక్టర్లు (4) ఇది వరలో జిల్లావార్డులచే ప్లేగు కలరాలకు గాను నియమింపబడిన యుద్యోగులు (5) (3)లకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి వ్యయము క్రిందను (4) కు స్థానిక నిధులనుండియు తీరము లీయవలెను (6) ముందు విచారించి తెలుపవలెను.

(3) సంతలును, యాత్రలును

సంతలవలనను పండుగలవలనను ప్రజా ఆరోగ్యమునకు గలుగు సహాయము సంకలనము పండుగలును జరిగిన ప్రదేశములందు మూతమేగాదు. ఆ ప్రాంత సంతలకును సంతలించును. దీనిని నిరోధించుటకు కానిటరీ యుద్యోగులు గల మునిసిపలుసంఘ మెక్కువవని చేయుగలుగును గాని జిల్లా వార్డులు తాలూకావార్డు లెక్కువ చేయబడవు. దీనిని మునిసి పాలిటీహాకి యాక్రమ నచ్చిన యాక్రమముండి వ్యాధులు ఎక్కువ వ్యాపించుటకు చేయుటకు భయము జాలదు. యాక్రమమును నిరోధించుటకు తగ్గను. దాని అట్టి మునిసిపాలిటీకి స్థానిక సంఘములు సహాయ మొనర్చవలెను. సంతలగాని యాక్రమముని నివారించి, లేని ప్రదేశమున జరిగిన యెడల స్థానిక సంఘము లారోగ్యము గాపాడుట కష్టము. ఇదివర కీవాక్యత లేనివ్యాధి అధికారులపై పడవైచెడివారు గాని కొంతకాలముల వలన వారి కావాక్యత దిప్పిపోయినది.

గత మార్చి నెలలో మంధిరోగమునందు జరిగిన మహాభయము చూడ్రయందు వ్యాధులనిరోధించుటకుగాను ఒక సంయుక్తసంఘ మేర్పడి పరిశీలి సఫలమనోభవించెను. ఇదివాద యందు జరిగిన పుష్కలముగందు కృష్ణా గుంటూరు జిల్లా వార్డులు మునిసిపాలిటీవారిలోగలనీ పనిచేసినది. ఇకవిదట ప్రజా ఆరోగ్యమునకు వివిధస్థాన సంఘములు పరస్పర సహకారముతో ప్రవర్తించుటవలెను. యాత్రలను సంతలను జరుపు విధానమునందు స్థానిక సంఘముల స్వాతంత్ర్యమునందు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము పుచ్చుకొనరు. కాని జిల్లా ఆరోగ్యాధికారియు జిల్లా ఆరోగ్య సంఘములనుగూడ కలిసి పరిశీలనయెడల స్థానిక సంఘములకు ప్రభుత్వమువారు సహాయ మొనర్చెదరు.

(4) ప్రచారము

ఇతర రాష్ట్రములతో పోలికగా చివరయెడల సీరాష్ట్రమున మరణములను, ఖర్చులను, అందులకు మూడు కారణములుగలవు. (1) దాతద్రవ్య (2) మాధ్యమము (3) మరణము. స్థానిక సంఘములు దాతద్రవ్య నివారించుటకు గృహవారములకు మేర్పాటు చేయుగలవు. (2), (3) కారణములను ఎక్కువ భన వ్యయము లేకుండ నూపునాపవచ్చును. విద్యాంధముగలవారు అందు ముఖ్యముగా స్థానిక సంఘ సంఘములు ఆత్మాహుత్యాల నివారణ వారి సోదర తోచులు నవసించవలసగులను అభివృద్ధిచేయ నెత్తింపవలెను. విద్యావంతులు విద్యావిహీనుల మధ్యను బోగొట్టి చురియుగానుండుటవలన సంధించు సహజముల వారికి బోధింపవలెను.

ప్రజా ఆరోగ్యము నభివృద్ధిచేయుటకు కొన్ని స్వచ్ఛంద సంఘములు బయలుదేరినవి. విద్యావంతులు తమతోడివారి ఆరోగ్యాభివృద్ధికొర కెంతయగుతరతతోనుండికో ఆయుజలన దెలియగలదు. ఇట్టియుత్సాహమును సరియగుమార్గమున నడిపింపవలెను.

ఇందులకు ప్రజా ఆరోగ్య సలహాసంఘ మిక్కిందివిధముగా నూనించినది.

(1) వారితోంట్లు, కను, రక్షణ:—(ఎ) ప్రసవంపవోవు వారికి ఆరోగ్యమునుగరించి సలహా నిచ్చుట (2) ప్రసవించు వత్తుకు తగునడుపాము లొనర్చుట (సి) జనము తరచువార కొకమానమునకు కనువును కాపాడుట (2) ప్రచారము:—(ఎ) ఉపవ్యాసములు (2) పుస్తకముల రచించుట (సి) ఉన్నత పాఠశాలయం దారోగ్య శాస్త్రమును బోధించుట (3) ఈ విషయములను గురించి ప్రచారము సలుపవలెను:—(ఎ) మలేరియాను

నిరోధించుట (2) తీయకో, మును నిరోధించుట (సి) ఎలుక పాములను పుట్టుకుండ కాపాడుకొనుట (2) వారితో, కనువుల యొక్క ఆరోగ్యమును కాపాడుట, (3) తిరిగి టీకాలు వేయించుకొనుట (4) ప్రభుత్వచికిత్స (5) విద్యార్థులను, బాలభటులు మొదలైన వారిలను ప్రజా ఆరోగ్యమును బోధించుటకుగా నుపయోగించుట (6) మునిసిపలు సరిపాద్లలలో ప్రత్యేకమునకును ని పరీక్షించుట.

ఈ పనులకుగాను ప్రభుత్వమువారి సలహా నాచరణలో పెట్టుటకు ప్రతిజిల్లాలోను కొంతమందియుండవలెను. లేకపోయిన యెడల ప్రభుత్వమువారి సలహాని వ్యర్థమున. స్వచ్ఛంద సంఘములను ప్రభుత్వోద్యోగులగా భావించుటకు ప్రభుత్వము వారి వ్యతిరేకము. ఇందువలన స్వచ్ఛంద సంఘముల తొలగించుటకు ప్రయత్నించుటగాదు జిల్లా ఆరోగ్యసంఘములు స్వచ్ఛంద సంఘములను ప్రోత్సహింపవలెను. స్వచ్ఛంద సంఘములను ప్రజా ఆరోగ్యమునకు అపునములగు పనులను చేయించుటకు ప్రోత్సహింపవలెను. జిల్లా ఆరోగ్యసంఘములను స్వచ్ఛంద సంఘములను పరస్పర సహాయముతో ప్రవర్తించవలెను.

(5) నిర్మాణము

జిల్లా ఆరోగ్యసంఘమునిర్మాణమునకు 1920 సం॥ స్థానిక సంఘముల చట్టమును నూడవచ్చును. ప్రభుత్వముననే మునిసిపాలిటీలు జిల్లా ఆరోగ్యసంఘములందు తమకు ప్రాతినిధ్యము దండె ననికోరుటయు క్రమముగాను, వైస్రంఘములు బాగుగ పనిచేయుచున్న యెడల వారికి కొలకకాలముననే ప్రాతినిధ్య మియ్యబడును. ప్రస్తుతముచూచి మా సంఘమునందు తాలూకావార్డుల అధ్యక్షులు సభ్యులుగా నుందురు. జిల్లావార్డు అధ్యక్షుడు అధ్యక్షుడుగ నుండును. జిల్లా ఆరోగ్యాధికారి గాని వైద్యాధికారి గాని యుండినయెడల వారుగూడ సభ్యులుగ నుందురు. ఈ సంకతి ఆయాసంఘములే నిర్ణయించుకొనవలెను. ఈ సంఘముయొక్క వివిధపనులను నిర్వహించుటకు సంఘమువారు పరస్పరము నియమింపవచ్చును. ఈపద్ధతి ననుసరించి పెట్టుట కారుజిల్లాలు నిర్ణయింపబడును. వానిని తరువాత దెలిపెదరు.

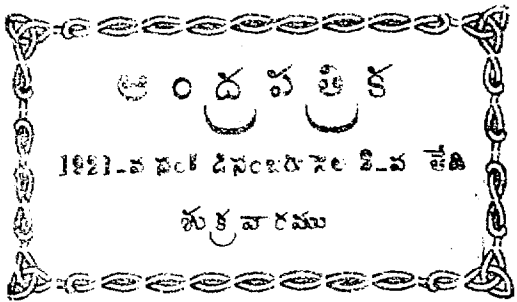
ప్రజా ఆరోగ్య సంఘములు

1. భారతవస్తు పరిశ్రమల చరిత్ర	0 8 0
2. స్వతంత్రజీవనము (మధ్యాహ్నము)	0 8 0
3. స్వరాజ్యరథము (నాటకము)	0 8 0
4. భారతస్వాతంత్ర్యము (ఆంధ్రమాసము)	0 6 0
5. మహాత్ముని జీవితచరిత్ర	0 4 0
6. అరవింద యోగుని జీవితము	0 3 0
7. మహాత్ముని జీవితము	0 2 0
8. శానన తరస్కారము (భోరో)	0 2 0
9. గాంధీగారి మోదవస్వరాజము	0 8 0
10. తిలకు మహారాజుని తరతము	0 4 0
11. ఆంధ్రమాస (నాటకము)	1 0 0
12. భారతోద్యోధము (వద్యావళి)	0 4 0
13. రాజపుటందేకము (వరభాదవి)	0 1 6
14. వంజులువధము	0 3 0
15. మహాత్ముని యువదేశములు	0 12 0
16. మూర్ఖ రాజు (గాంధీ)	0 4 0
17. సీతీశాస్త్రము (గాంధీ)	0 4 0
18. స్వాతంత్ర్యసంజీవము (వద్యావళి)	0 6 0
19. గాంధీమహోదయము	0 8 0
20. గుంటూరు గొప్ప	0 3 0
21. స్వరాజ్యలక్ష్మీ వరము	0 10 0
22. కలియుగ శ్రద్ధాంజలి	0 10 0
23. స్వరాజ్యసమస్య	0 4 0
24. గాంధీవిజయము	0 12 0
25. గాంధీ సంపూర్ణజీవితము	1 8 0

ఉపేంద్ర ప్రచురణాలయము,
17, నారాయణ మొదలివీధి, మదరాసు.

insist on obtaining
AMRUTANJANI
The pain balm of the people; costs As. 8
Refuse "as good as" and "imitations."

రైల్వే మరణములు

రైలులు పెట్టెలో మరణించిన మోక్షాభిముఖులు

దీని వివాదవృత్తాంతము గూర్చి ప్రభుత్వము వారిచే నియమించబడిన విచారణసంఘము నిన్నటిలో విచారణను పూర్తిచేసిరి. విచారణ బహిరంగముగ జరుగునని ప్రకటించబడినను, ప్రజల కక్షమున సాక్షులను పరీక్షింపజేయుట కవకాశము నిచ్చియుండలేదు. రైల్వే ప్రయోజనాలసంఘము కక్షమున సాక్షులను క్రొత్తించుట కంగీకారము గోరక, నిరాకరింపజేసెను. ఖయిదీల సాక్షులను జయిలు ఆపరణమున రహస్యముగ దీసికొనుట తటస్థించెను. ఇందుకు విచారింప బని లేదు. నిజము దానియంతట యదియే బయల్పడును. మరణమాలకు గల కారణ మెట్టియో, ఆంధ్రాను, రీపుగార్ల సాక్షులను జే బయల్పడినది. జనరలు డయర్ గారివలెనే సార్వేంటు ఆంధ్రానుగారును తాము జూపిన అమానుషదృక్పథమును తమ సాక్షులను నష్టముగ నెల్లడించిరి. పోదనూరు స్టేషనులో నిన్నటివఱకు వైద్యుల ప్రాప్తియు నందు ఉన్నత వైద్యోద్యోగి యగు కాస్టిస్ మర్త్యునియు, నూర్గురు ఖయిదీలు రెండుగుంటును ప్రయాణముజేయుట కయినను 1711 నెంబరు రైలులు పెట్టె పనికి రాదను నభిప్రాయమును తెలుపుటయ గాక, తీగ అల్లికను దీసివేచినను ఈ రైలులు పెట్టెలు మనఃస్ఫూలను కొనిపోవుటకు ఒనికి రానిది తేటపరిచెను. జిల్లా మెడికల్ సానిటరీ ఆఫీసరు మేజరు ఫారెస్టుగారు సాక్షు మిచ్చుచు, ఖయిదీలు హృదయ చలన మూగి చనిపోయి రనియు, విషవాయు వగు బాగ్గుగారి బండి నంతను నిండుటచే ఊహియాడక మరణములు తటస్థించెననియు చెలిపిరి. ఏ ప్రయాణమున కయినను నూర్గురు ఖయిదీల నిట్టి రైలులు పెట్టె కొని పోవకాల దనియు, తమతో నాలోచించినయెడల ఖయిదీల నిట్టి పెట్టెలలో దీసికొనిపోవుటకు తా మాక్షేపించి యుండెడివార మనియు, ఫారెస్టు గారు నుడిపిరి. ఇరువురు ప్రభుత్వ వైద్యోద్యోగుల యభిప్రాయ మిటుల నున్నది.

ఇక చూపేగా మిగిలియున్న ఖయిదీలు చెలిపిన యుదంత మెట్టికిని మనస్సు నయినను కరగింకకమానదు. ఇస్కామేల్ అను ఖయిదీ సాక్షు మిచ్చుచు, రైలులుండి మొదట అగిజస్టేషను నందే, ఖయిదీలు నిటికొర కలచి రని చెప్పిరి. అంతయుగాని, పోరనూరు యొద్దకు వచ్చువరకు, దాహ ముగ లేదని వారు చెప్పలేదు. ఎంత యుటచినను, జవాబులేదట. రెండవస్టేషను యొద్ద మరల దాహముగొరకు అటువగ పోదనూరుయొద్దగాని తలుపుల దెరువరని బయటనున్న వారెవ్వరో బలికిరి. తలుపుల దెరువనియడల తాము చనిపోయెదమని ఖయిదీలు మరల నరచిరి. ఈ సాక్షి వెంటనే మూర్ఖ బోయెను. కోయంబు తూరులో నుపచారము చేసినపిమ్మట నీతనికి తెలివి వచ్చెను. ఖయిదీలకు చెమట లమితముగ బోసె

ననియు, ఊహిరాడ లేదనియు, కొందరు నెట్టి దాహమై చెమట నీటిని ద్రావిరనియు, తీగ అల్లిక నూడదీయ బ్రయత్నించి విఫలు లయి రనియు, ఈ సాక్షి చెప్పెను. మొదటి స్టేషనులయొద్ద ఖయిదీలు నిల్చుండవలసి వచ్చెను. రెండు మూడు స్టేషనులు దాటి పిమ్మట, ఖయిదీ లొకరిపై నొకరు బడసాగి. మహమ్మదు కట్టి యను మరియొక ఖయిదీ సాక్షు మిచ్చుచు, ఉలవకోటవరకు అన్ని స్టేషనులయొద్దను ఖయిదీలు నిటికొర కలచుచుండి రనియు, ఒక స్టేషను యొద్ద పోదనూరు లో నీళ్లు దొరుకు ననియు, ఖయిదీలు అరచుచుండినయెడల వారిని తుపాకులతో కాల్చెననియు వెలుకల నొకరు చెప్పి రనియు, నుడివెను. యూనుస్ అను సాక్షి తలుపు అడుగున కంత యుండగ దాని ద్వారా నయినను గాలి దొరుకునేమోనని నక్కడ నోరుబెట్టెను గాని, ప్రయోజనము లేకబోయెను. రైలులు అగినపుడు, నీరు నీయకబోయినచో ఖయిదీలు చనిపోయెద రని ఈ సాక్షి యరువగ, ఏగుయినను సరే పోదనూరు యొద్దగాని తలుపులను తెరువరని, ప్రత్యుత్తరము వచ్చెను. పోరనూరు యొద్ద గూడ నీరు నీయకబోగా, పేకు హైదరుసాక్షి, హెబుకాస్టేబిలు ను పిలిచి కొందరు ఖయిదీలు చనిపోయిరి, తలుపు తెరువుదని కోరగ, చచ్చువారు చావగ మిగిలిన వారిని తాము తీసికొనిపోయెద మని, హెబుకాస్టేబిలు జవాబిచ్చెనట.

ఏకాక్షుట్టి యను ఖయిదీ సాక్షుమిచ్చుచు, ఖయిదీల కూపిరి యాడుట లేదు, తలుపుల తెరువు దని కేకలిడగ, రైలులో నైనికులు ప్రయాణము జేయుచున్నార, అతనినంతటకు ఖయిదీలకు కాల్చెనని పోలీసువారొకరు పలికిరి చెలిపిరి. ఇటుల కాల్చెదమని ధయ పెట్టి నటుల కోయకట్టి తండ్రి అను సాక్షి గూడ బలికి యుండెను. ఖయిదీల సాక్షు మిటు లుండ ఉలవ కోటలో రైల్వే యుద్యోగు లిచ్చిన సాక్షులు గూడ, ఈయదంతమునకు అడుగుముగ నున్నది. అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరుగ శ్రీనివాసయ్యగారు సాక్షుమిచ్చుచు, ఉలవకోట రైలులు నిట్లు పోసి కొనడి స్టేష ననియు, సార్వేంటుగారు గోరినచో తాము నీటిని నులకముగ విచ్చెడివార మనియు, నుడిపిరి. ఇందుచే సార్వేంటుగారిచర్యకు నీరు దొరకదను సాకు పనికిరాదు. పోరనూరు గూడ సూక్ష్మ రైజరుగు రామయ్యగారిచ్చినసాక్షులను, ఖయిదీలు నోరెడిపోయెను నీరు గావలయునని అడుగు చుండిరనియు, అవసరమగుచో నీటి నిచ్చెదమని తాము కాస్టేబిలుతో చెప్పితి మనియు బలికిరి. శవములను తమకు గాడ్డు కనుజలచెననిగూడ ఏరు నుడిపిరి. కాదర్ మోడియ అను రైల్వే అంగడి వాడిచ్చిన సాక్షులను, సాసాక్షులారా నీరొసగు దని ఖయిదీ లరచినటులను, తమ కూపిరాడుట లేదనిగూడ చెప్పికలులను, పోలీసువారికి ధయ పడి తాను నీటి నియ్యకలులను, చెలిపిరి. కుజనాయకుల సాక్షి చెలుపుటలో, నీరు లేనిచో తాము చనిపోవుచున్నామని ఖయిదీ లరచినటుల బలికిరి. ఉలవకోటలో నిటికొరకు ఖయిదీలు విలపించుచు న్నటుల గోపాల తాయారను అను వర్తకుడు చెలిపెను. ఈ తీరున ఖయిదీలును, రైల్వే ఉద్యోగులును, తడితరులును చెలిపిన సాక్షులుబట్టి చనిపోయినవారు ఊహిరి అడకను నీరులేకను చనిపోయి రని తేట పడుచున్నది. వైద్యాధికారులు గూడ యిటు లనే నమ్ముచున్నారు. రైలులు పెట్టెలు మనఃస్ఫూలను కొనిపోవుటకు బనికిరాని వని వారు శ్పష్ట

పరచిరి. ఖయిదీల దురవస్థ, వారిని కొనిపోయెడి పోలీసు భటులకు చెలియకపోలేదు.

అన్ని స్టేషనుల యొద్దను ఖయిదీలు కేక లిడుచునే యుండిరి. పోదనూరు యొద్దనే తలుపు తెరుచుటకు గాని, నీరు విచ్చుటకు గాని ఏ లుండునని, పోలీసుభటులు జవాబు చెప్పచుండిరి. ఊహిరి అడక తాము చనిపోవుచున్నటుల ఖయిదీలు చెప్పినను, వారు లెక్కపెట్టకపోయిరి. మధ్యస్టేషను లో నీరు నిప్పించుటకు ఏలు లేకపోలేదు. ఇంత వరకు జయల్పడిన సంగతుల బట్టి, నిజవృత్తాంత మును గ్రహింపవచ్చును. విచారణ సంఘమువారి నివేదిక త్వరలో బయల్పడ గలదు. ఈ వివాద కథనము బట్టి గ్రహించదగిన సత్య మొకటి గలదు. వరిపాలనావిధానము ప్రజలకు బాధ్యత వహించనిది, ఇట్టి దురవస్థలు తొలగిపోవు. విచారణ సంఘపు రిపోర్టు ప్రజలవిశ్వాసమును పునరుద్ధరింప నేరదు కరిపాలనావిధానము మారిపోవలయును. స్వకరిపాలనము ప్రజలకు త్వరలో చేకూరవలయును. అప్పుడు, ప్రజాభీష్టము నెరవేరుటకు వికలావకాశ మేర్పడును. భారతవర్షము మిగిలిన దేశములతో బాటు తలయెత్తుకొనుట కప్పుడు ఏలు గలుగును. రైల్వే వివాదవృత్తాంత మందుచే, సత్వర స్వరాజ్యసంపాదనమునకు, ప్రజలను పురికొల్పు నని భావింపవచ్చును.

వాలంటీరు సంఘములు

జాతీయ సేవకసంఘము లింతవరకును, అహింసావాదకమునకు మిగుల బోధపడియుండెను. అధికారులు మాత్రము తత్తరకడి, ఈ సంఘముల నడగద్రొక్కచున్నారు. అయిదు రాష్ట్రము లింతవరకును వాలంటీరు సంఘముల కమములని ప్రకటించినవి. కాని, ఇంగ్లీషుమెను కత్రిక కీ నిర్బంధములు సరిపోవక హిందూదేశము నం వంతటను ఒక్కమారుగ సేవక సమితుల నడగద్రొక్క దని హిత మొనగుచున్నది. లండను లో ప్రచురింపబడెడి డెయిలీ బులిగ్రాఫ్ పత్రిక గూడ ఇటులనే యులికిపడి హిందూదేశమంతను సేవక సంఘములను నిర్మూలించవలెనని హిత మొనగుచున్నది. బ్రిటన్ బాని రాష్ట్రము నందును, మద్రాసు రాష్ట్రమునందును గూడ ఇట్టి యుత్తరువుల నమలులో బెట్టవలయునని డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. ఈపత్రికల కోక్కటముపాయము చెలియును. కఠినము, కఠికతరము, కఠినతరముగు వందనముల ప్రయోగము తప్ప, వేరొక ప్రతిక్రియ నివి సూచించబడవు. తీవ్రదండనప్రయోగమువలన, అశాంతి మరింత వృద్ధియగుచుతలపెట్టిన పని విఫలమగుచున్నను, మరల మరల నాపద్ధతినే శరణ్యముగ గైకొనుట, దూరదృష్టితోకమునకు నిదర్శనము. రాజప్రతినిధి మొదలు, సామాన్య ద్యోగివరకు ఒక్కపద్ధతినే అవలంబించుచున్నారు. బెంగాలు గవర్నరు గు రోనాల్డే ప్రభువు ఇటీవలనే వాలంటీరు సంఘములను ఆదించివైచియుండెను. సెయింటు ఆంధ్రాను విందునందర్భమున ప్రశంసించుచు, అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసు సభకు మిగుల సామర్థ్యము గల వంగదేశవాసులొకరు అధ్యక్షులుగ నుండు రనియు, నీరు తమ యనుచరులను విప్లవమార్గములకు పురికొల్పుచో, ప్రభుత్వమువారు పందెము నంగీకరించి వాని నదుర్కొనెద రనియు, రోనాల్డే ప్రభువుగారు పలికిరి. ప్రజలను సమాధానపరచి వారియభీష్టమును నెరవేర్చు బ్రయత్నించెద మని కలుకుటకు మారుగ, పోరా

టమునకు దిగెదమనీ పీఠుకలుకుట జూడ, ప్రజల మనోరథసిద్ధి నాటకవరచుట కింకను నెక్కుడు ప్రయత్నములు జరుగు నని యూహింపవచ్చును. యువరాజుగారి దేశమునకువచ్చియున్న సంవత్సరమున దేశస్థితి యీతరున నున్నది. అధికారులు నిగ్గుంధముల నంతగ పెంచినను, ప్రజల నిశ్చయము మరింత బలపడుటకే మార్గ మేర్పడును. దండన పద్ధతి యంతవరకును విఫలమగుచునే యున్నది. ప్రజాశయ సాధల్యమువలన గాని, ప్రస్తుతపు అశాంతి దోలగిపోయి ప్రజలకు సంతృప్తి గలుగదని, త్వరలో నెల్లరకు తెలిసి రాకమానదు.

కార్తిక మహానభ

రూపాయానగరమున జరిగిన కార్తికల మహానభకు జూసెఫ్ బాప్టిస్టాగా రధ్యక్షుల వహించి, తమ అధ్యక్షకోపన్యాసమున స్వరాజ్యావశ్యకతను నిరూపించిరి. కార్తికల సభలు రాజకీయవిషయముల గూర్చి చర్చింపరాదను విషయమును బాప్టిస్టాగా రంగీకరించుట లేదు. జాతీయప్రభుత్వము లేనిది, అంతర్జాతీయ సామ్యము గుమరదనియు, రాజకీయాధికారము లేనిది అర్థికసమస్య పరిష్కారము గాదనియు, వారు నుడిచిరి. దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధింపనిది, అంతర్జాతీయ సభలలో హిందూదేశ కార్తికల మనోరథ మీదేరుననుట కల్ల. వైవైమరుగు లెన్నయున్నను, దేశమునకు స్వరాజ్యము చేకూరినపుడే, ఇతర జాతులు హిందూదేశపు కోర్కెలకు మన్నించెదరు. అందుచే స్వరాజ్యసిద్ధికొరకు, కార్తికలు పాటుబడవలె నని బాప్టిస్టాగారు హెచ్చరించుట, మిగుల సమయానుకూలముగ నున్నది. అన్ని తరగతులవారును, పాటుబడునపుడే ప్రజల స్వరాజ్య శక్తి త్వరలో బహిర్గత మగును. వేల్పు యువరాజుగారి రాకను రీడింగు ప్రభువు ప్రకటించినపుడు, వారు స్వరాజ్యసందేశమును ప్రకటించెదరని, బాప్టిస్టాగారు దలచిరి. ఇప్పటి కయినను నట్టి పనిని యువరాజుగారు చేయవచ్చునని, బాప్టిస్టాగారు హామీచుచున్నారు. గాంధీ మహాత్ముడు ఆత్మబలమువలన స్వరాజ్యమును సంపాదించుచో, ద్వారాన్యమున కవకాశ ముండు నని బాప్టిస్టాగారు దలచుచున్నారు. అట్టి యనర్థము వాటిల్లకుండ, శాంతిదూతవలె వేల్పు యువరాజుగారు స్వరాజ్యమును ప్రకటించి, శాశ్వతక్షేత్రని సంపాదించుట కెంతయేని అవకాశము గలదని బాప్టిస్టాగారు దెలుపుచు, హిందూదేశమునకు స్వరాజ్య మిదివ్యాపకమని సూచించిరి. యువరాజు కర్మలనము ముగియక మునుపు, ప్రజాభీష్టసిద్ధిని కావించుచో, ఆంగ్లదేశము అఖండకారవము జడయగలుగును. యువరాజు కర్మలనముచు సార్థకము గావించి, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యక్షేత్రని పెంపొందింప గలుగును. అట్టి యుదారస్వభావము నాంగ్లదేశమింతవరగ మీ తిరుణమున జూపునా? ఇప్పుడుదయించిన సందిగ్ధావకాశము సవయోగించి, తన కారవమును కాపాడుకొనగలుగునా? బాప్టిస్టాగారి కోర్కె లెంతవరకు సఫల మగునో చూడవలయును.

లోకమాన్యతిలకు ప్రతిమ

అహమ్మదాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘము వారు లోకమాన్యని చలువరాతి ప్రతిమను నిర్మించుటకు జనవరి నెలలో గు 3500 లగునని తీర్మానించి యుండిరి. ప్రభుత్వపు అంగీకారము కొరకీ తీర్మానమును వంపగ, కలెక్టరుగారి వ్యయమున కంగీకరింపక, దానిని నిరాకరించిరి. మ్యునిసిపలు సంఘము మరల గూడెను. ఆసభయందు, ప్రతి

మను నిర్మించుటకు చందాల నడుగవలె నని ఒకరు సూచించగ, సభ్యులలో సభికసంఖ్యాకు లిందుల కంగీకరింపక ఇట్టి పనులకు ప్రభుత్వమువారి కాక్షానుతో నిమిత్తములేదనియు, మ్యునిసిపలు సంఘమువారి వ్యయమును కావించ సనర్థంబనియు, తీర్మానించి, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి నీ తీర్మానమును కొనసాగింపవలెనని కోరి. అహమ్మదాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు ఆత్మకారవమును నిలుపుకొని రనుటకు సందియము లేదు. దేశ మత్యంతముగ కారవించెడి నాయకుల ప్రతిమలను నిర్మించుటకు, మ్యునిసిపలుసంఘముల కధికారము లేకపోయినచో, మ్యునిసిపలు సంఘములు ప్రజాప్రతినిధిసభ లనుట నిరర్థక మగును.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికానుండి, ఆంగ్లానుగానె తిరిగి వచ్చిరి. భారతీయులను ప్రత్యేకపు గూడెములో నుంచుటకు, యూరపీయులు కలువిధ ప్రయత్నముల జేయుచున్నారనియు, భారతీయు లందు కె తమాత్రమును సన్నుతుట లేదనియు, ఆంగ్లానుగానె, అహ్మసియేటుకు వెన్ను ప్రతినిధికి దెలిపిరి. భారతీయుల పౌరస్వపు హక్కులగూర్చి విచారించుట కేర్పడిన సంఘమునకు చర్చిలు గారధ్యక్షులుగ నియమింపబడి రనియు, వారే కలెక్టరుగాండాల అంత్యనిర్ణయమునకు కారకులనియు, బలికిరి. భారతీయులకు తెల్లవారలతో బాలు సమానపు హక్కుల నిచ్చవో, ఆయుధ బలముతో నిరోధించెద మని యూరపీయులు తరుచుగ బెదరించుచున్నారు. చర్చిలే గారు యూరపీయుల ద్వారాన్యపు బెదరింపులకు లొంగి పోవునో, క్రొత్తియల నవలంబించుటకు వీలగునని ఆంగ్లానుగానె దెలిపిరి. కాని, భారతీయుల కింట్ల స్వాతంత్ర్యము లేనిది, అధిని వేశ రాజ్యములలో స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు వీలుండు నని తోచదు.

మహాత్ముని పద్ధతులు

గాంధీమహాత్ముని పద్ధతుల గాంచి నాగరిక ప్రపంచము యోచన జేయుచున్నది. వాల్సును అనువాదు గాంధీమహాత్మునిగూర్చి న్యాయాశ్రుప్రతికలో వ్రాయుచు, "క్రీస్తు ఉపదేశము లాచరణయోగ్యము లని ప్రపంచమునకు ఋజువు చేయ నుద్ద్యమించిన భారతీయులను, పాశ్చాత్య ప్రపంచము వీక్షించుచున్నది. గాంధీ, జన్మతో నాయకుడు. అన్ని రకములవారును అన్ని తరగతుల వారును, వారి ననుసరించుచున్నారు. లక్షలకొలది పురుషులును, స్త్రీలును స్వాతంత్ర్యము కొరకు ఆహ్వాన్యతి నాధారపరచుకొని, పాటుబడుచున్నారు. హిందూదేశము స్వేచ్ఛగ నుండవలెనని, వారాశించుచున్నారు. ఇట్టిపద్ధతుల ననుసరించి హిందూదేశము స్వేచ్ఛను సంపాదించుచో, ప్రపంచస్వేచ్ఛ వెంటనే చేకూరు" నని సూచించిరి. గాంధీమహాత్మునిపద్ధతులు సాక్షాదిత మగు జాతీయత నాధారపరచుకొని ప్రపంచసాభాగ్యమును గమనించుట లేదని ఆక్షేపణ జేయువారు వైవాక్యములను గుర్తించుట శ్రేయస్కరము.

మెహతేమియా మహాత్ముడియ దేవాలయములు:— ఏదై విదేశీయులు తుపాకులు కాల్చిరను వార్త కల్పితము. నేను స్వయముగా కనుగొంటిని. వాజ్ఘీ అమరపులో హంతకులు దాగినగా సేనలు దానిని ముట్టడించెను. వారిని వ్యవసాయగానె ముట్టడింపవలెనని గాని దేవాలయముల కేమియు నష్టము కలుగలేదని వచానాంగు నశాబు మూసీరిజానపిత్తులు రుహదీగాద కరవాలానుండి కోర్కెకు వచ్చి తంతి సంపిరి.

చీరాల మ్యునిసిపాలిటీ

ప్రతిష్ఠా, న్యాయమా?

చారిత్రకవిషయముల కొంతవరకు ప్రభుత్వమువారిలోప మనలనను, కొంతవరకు పాలికుల ఆవేశమువలనను జరుగుచుండును. చెన్నరాజధానిలోని చీరాల మ్యునిసిపాలిటీ విషయము యీతర్హమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. ఈ చీరాల గ్రామము సముద్రమునకు తూడుమైదూరములో నున్నది. మురుగునీటి కాల్యలక్కడలేదు. నీటికి కొంతలేదు. ఉప్పు తదిద్య పనిలేదు. జనసంఖ్య 15 వేలు. వాలో చాలమంది సారీలు. మ్యునిసిపలు పోష్యమును భరింపజాలరు. ఏవో రోడ్డువిపములుండి సంతకస్యము నకు కలెక్టరుతో సరిపోవుయూనియనుండి చాలుననుకూల. అట్టివిరి వీరివై నొక మ్యునిసిపాలిటీ మోపబడెను. అందువలన మొదటి వత్సరములోనే పన్నులు రెండు వేలు ఆయెను. ఇంతియ కాక సారీలు తమ శేతపని, అద్దకంపనిన్ని మ్యునిసిపలు తిప్పలు లేకుండ యెక్కుడబడితే అక్కడ జేసికొనుటకు వీలులేకుండ ఆటంకము గలిగెను. ప్రజలు మ్యునిసిపాలిటీ వద్దని యెన్నియో ఆక్షేపణల జేసిరి. తుట్టుకుదకు ఊరువిడిచి, ఊరుబయలున నివసించుటకు కొందఱును యితరగ్రామములకు కొంతఱును వెళ్లి పోయిరి. వారివృత్తుల వదలుకొనిరి. మహావ్యధ గాంతి. ఖజాన్చుముడిరి. ఎండ, గాలి, వానకష్టములపా లగుచున్నాకు. వెద్దవెద్ద యిండ్లన్నియు ను పాడై పోవుచున్నవి. చిన్న చిన్న చి బాగు చేయుక పోవుట చే కూలి పోవుచున్నది. గ్రామము శృంగారాటికాకారమును దాల్చినది. కుక్కగాని, కాకిగాని యడచు గాన్నించదు.

స్థానిక స్వపరిపాలనకాభావంబుగారు తమ స్థానము నుండి భీరత్తో లేచి, జిల్లాబోర్డువారియొక్కయు, జిల్లా కలెక్టరుగారియొక్కయు సలహావైని మ్యునిసిపాలిటీ స్థాపింపబడెనని, మద్రాసు శాసనసభ్యులకు తెలియజేయుచున్నారు. అట్లేతే కావచ్చును. గ్రామమును వదిలివేసిన పిదప చీరాలలోను ఆ జిల్లాలోను ప్రజాభీష్టము మెట్లున్నది? అవిషయమును మంత్రి గారు శాసనసభ్యులపై చెప్పవలసిందిరి. నిస్సంకేహముగ, నిరాకరణవాదియే, చీరాలలో పనిజేసెను. వారి నాయకని జెయిలుకు పంపుట తమకు జ్ఞానముకమ్మకమ్మ కావాలని ప్రజలనుకొనుచున్నారు. నిరాకరణోద్యమ మేమో యెరుగని, అదియంటే లక్ష్యముజేయని 15 వేలమంది పక్షిక్షుల జేసికొనుప్రజలను, గాంధీ యుద్ధ్యమములోనికి బాగుగ తేర్చి జేసి, మంత్రిగారు న్యాయమును గుట్టలపాల్సేసి ప్రతివక్త పె నగులాడుచున్నారు. అనగా శాసనసభ్యులు 14500 మంది బ్రాహ్మణేతరులవై, విధించిన శిక్షను ఆమోదించుచున్నారని తెలుచున్నది. మిగిలిన 500 మంది బ్రెస్టిగార్ల కేమి? కార్లకు బ్రాహ్మణేతర న్యాయము ప్రకారము యీ లోకములోను ఆ లోకములోను గూడ మోక్షము లేదు. విషయము తెల్లు న్నపుడు, తమయద్యోగ నుండటకు స్యమును ధార వోసి, నెలకు 5 వేలరూపాయలు వచ్చిన చాలుననుకొను శాసనసభ్యులకు న్యాయము గోచరించునా? మద్రాసుకాజ ధానిలో మాతవసంస్కరణప్రభుత్వము పగతో బనిజేయుచున్నది. ఈమంత్రిలనుండియు, సంస్కరణములనుండియు, భగవంతుడు సంరక్షించునాక' యని ప్రజలు ప్రార్థించిన బాగుండును. ఉదార మగుడగు నిరంకుశాధికారి, బోధిమంత్రితో బోల్చిన, భగవత్సమానుడని చెప్పవచ్చును.

తాము చెప్పుకొను కష్టములు న్యాయములేవని కాకపోయినచో 15 వేల మంది జనము, లక్షలకొలది విలువ జేయు పిత్రార్థిత గృహములను తమ కండ్ల యెదుటనే పడిపోవునట్లు చూచుచు, నుదురాయని భావజేత మంటటను ప్రశ్న యువయింపు చున్నది. మంత్రి గారిచేక్షకు ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు. తప్పకయు నిరాకరణవాదవై జేయును. ఈ చీరాల ప్రభులు, స్త్రీలు, పిల్లలు, యిల్లా శతకుండ, నిలువ నీడలేకుండ పనుకష్టములను దేశమంతటను జెప్పుకొను చున్నారు. ముఖ్యముగ చెన్నరాజధానిలో జెప్పుకొను చున్నారు. దీనిని చివరదాక చూత మేరుగో యని పట్టుపట్టిన మంత్రిగారు, ప్రభుత్వమువై ద్వేషమును గలిగించిరి. ఆ ప్రభుత్వమునకు ఆయన చీరాల పాఠులు యిదివఱగా జేసివారికంటె నెక్కుడు సేవజేయు నట. ఇట్టివిషయమును అంగరింపజేయువని మేము వెల్లితగుడను ప్రభువును గోరుచున్నాము. స్థానిక ప్రభుత్వములు తమచేత వై నంతవరకు నిరాకరణోద్యమము పెంపొందుకారణముల తొలగింపవలసినదిగ, యిండియాప్రభుత్వము వారొకసమ్యులరులో కోరియుండిరి. ఒక్కకలముగీటుతో మంత్రిగారు మ్యునిసిపాలిటీని కొట్టివేసి, ప్రజలను గృహప్రవేశ మగునటుల జేయగలరు. మంత్రి యిటుల జేయలేకున్నచో శాసనసభ ఆగిపోయి మంత్రిలు మారిపోవలసిన కాలము వచ్చినదని చెప్పవలయును. (సిండ్ ఆల్బర్ట్సు)

అసహాయము

పంజాబులో కఠినచర్యలు.

సభానిరోధక శాసనాతిక్రమణము

సభ జనునూడ దని ఆజ్ఞాపించగా ఆయాజ్ఞ నుల్లంఘించి సభకు జరిపి ప్రజల నాప్రాపరవశులను చేయునట్టి యువశక్తిని మిచ్చినందులకు సభారు బహదరు సభారు మహా తిలుసేంగు గారిపై అత్యుత్తర సభమున చేయబడిన కేసు. 30 వ తేదీని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో విచారణ జరిగెను. కేసుక మతసభలో నుపన్యసించితిని. మతసభలో ప్రభుత్వమువారు. కల్పించు కొనగూడదు. కల్పించుకొనిన నే నట్టి ఆజ్ఞ నుల్లంఘించెదను. నే నై మే క ప్రభుత్వము కంటే నాగురుత్వము దైనమును హెచ్చుగా గౌర వింతును. ఇట్టి ఆజ్ఞ లనవలసినవని వదిలార్చిన నుల్లంఘించును. అత్యుత్తరమున మండలమున గురుద్యారా సంఘమువారు కావించిన సభల కన్నిటికిని నేనే బాధ్యుడను. నేను జబ్బుగా నుండుటచే డిప్టీకమిషనరు మున్నగు యుద్వ్యోగముల చెప్ప విషయములను ఖండించి ఏదైన దురభిప్రాయములు కలిగిన వానిని పోగొట్టుదని నేను నిష్కర్షగా నాజ్ఞాపించితిని. సంఘకార్యదర్శి నగుటచే నేనట్లు కాజేతిని. దొరతమునారు తాళములను తీసికొనట మిక్కిలి అసహనకరమును నులని కా క రణ ము నగుట చే నటులచేయుట ప్రధానకార్యనిర్వాహకడ నన నాముఖ్యవిధి. అటువలెనాలో జరిగిన సభలో కొందరిని పట్టుకొనినది తెలియగానే ఆసభను కొనసాగించుటకు శిరోమణిగురుద్యారా ప్రభుత్వక సంఘాధ్యక్షుడగు నేనును మరికొందరుసభ్యులు నచటికి వెళ్లితిమి. మావారు తమకుగల హక్కు ప్రకారము మతసభను జరుపుమంద గా వారిని పట్టుకొనట అ కమము గాన దాని నాజేపించుటకు సభచేయుటకు మేము వెళ్ళుచున్నాము. గాన మమ్మువచ్చి పట్టు కొనదని దాలో నేను డిప్టీకమిషనరుకు లెంతవార్త నుపితిని. ఆయనకొన్ని సభా నిరోధకకారణము నాధారముచేసికొని ఘా సభలను జరుగుతుండ చేయుటయు తాళములనుగూర్చి తాను నే దుగసభచేయుటయును అత్యవసరము అనియుద్దామించెను. పిమ్మట పోలీసుయుద్వ్యోగములను తీర్చిమిచ్చిరి. ముద్రాయి యువశక్తి సంఘ దౌర్జన్యము కూడియున్నదని చెప్పిరి. ఈ కేసు యా నెల 2 వ తేదీని వాయిదా నేయబడినది.

జేలేంద్రులు బెనర్ గారిని పట్టుకొనుట

కలకత్తానగరమున అసహాయవాద ముచేసికొని నాయకు లగు ప్రాసెనరు జేలేంద్రులు బెనర్ గారు రాజ్ గోపా కర మగు నవనాథుని మిచ్చిరి కలకత్తా ప్రధాన గాజధారి మేజిస్ట్రేటు వారంటు ప్రకారము వారి రాంభూరుఖాటు మందిర మున 30 వ తేదీ సాయంత్రమున వారిని పట్టుకొనిరి. 1 వ తే దీని విచారణ జరిగినది. జేలేంద్ర గారికి కలకత్తాలో నిచ్చిన యువశక్తిసంఘములపైన కేసుచేయబడినది. ఆగష్టు 21 వ తేదీని జరిగిన సభలో కలకత్తా కార్యకర్తలనువారు యువరాజు గారికి సహకారము నియ్యదలచుట ఆ క్ర మ ము ను వెల్లడి గా రాండ్లకొను నుపన్యసించిరి. నవం బరు 16 వ తేదీని వారతాళమునగూర్చి పంఖామను సుపన్యసించిరి. అని ప్రభుత్వ న్యాయవాది తెలియెను. కొందరు సాక్షులను విచారించిరి. 2 వ తేదీని తిరిగి విచారణ జరుగును. తాను స్టేటుమెంటునిచ్చుటకు నక్కర్లే కావలెనని బెనర్ గారుకోరగా మేజిస్ట్రేటు అనుమతించెను. ఆయనకు స్నేహితులతో నాలోచించుటకు బెనర్ గా కనుమతి కోరుగా ఆందులకుగూడ ననుమతంపబడినది.

ఆసాములో కఠినచర్యలు

బాల్కెట్టులు పూకనవాల్లోలిగార్లకు ఆసామురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులను పలువురను 30 వ తేదీని పట్టుకొనిరి. బెంగుళూరులో హారతాళము 30 వ తేదీని జరిగిన విచారణలో 17 వ తేదీని దుకాణ ములు మూయవలెనని చర్యలను నిర్బంధించినట్లు సాక్షులు 12 రిని గుర్తించినందున వారిపై సేరస్థాపన చేయబడినది. ముద్రాయిలలో చాలమంది వాదించెదరు. ఫిర్యావీలపతమున చాల మంది సాక్షుమిచ్చిరి. ప్రభుత్వన్యాయవాది న్యాయసారాంశం ప్రకారము కేసును ప్రారంభించిరి.

యానా బృతాన్య మహమ్మదీయసభ ఆసాముబాబులో జరుగు యావద్భారత మహమ్మదీయసభకు మోలానా హసరు మోహనీగా రధ్యక్షులు గా బాటించుటచేరి. మామలల అల్లరులనుగూర్చి సాకల్యముగా రించుటకు గూడ సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

స్థానిక వార్తలు

నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘము:—ఈ సంఘకార్య సందర్భమున 4 వ తేదీ ఆదివారమునయం 8 1/2 గంటలకు చాకల పేటలో కట్నాడు కేటరులో బ్రహ్మానందస్వామిగారు పౌరత్వమునుగూర్చి యువశక్తినించెదరు.

ప్రజలకు హెచ్చరిక:—మదరాసులో పుదుచ్చాక ము చెల్లెట్టుగూరుకోవెలపట్టణాని హిందూపర్వ నెంటుపం దులిమిపెడుసంఘము ప్రభుత్వమువారి యనుమతికొందకయే 2 కొక్కరూపాయి లాటరీ ప్రారంభించిరి. అందుచే ప్రజలు ఆ లాటరీ చీట్లను కొనగూడకని ప్రభుత్వమువారు హెచ్చరించు చున్నారు.

ప్రభుత్వప్రకటనము:—బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారును ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారును యానుభవ్య చేసికొన్న యెడంబడిక వలన బ్రిటిషువారు ఫ్రెంచివారును యిండియానుండి ఫ్రాన్సు కును బ్రిటిషుదీవులకును వెళ్ళవారలకు ఫ్రెంచిబ్రిటిషు ప్యాస్పోర్టుకు సరేము లక్కరలేదు. ఫ్రెంచి జాతీయవారులు ఇండియాకు రావలయున్న కావలసిన ప్యాస్పోర్టు ఆగత్యము లేనియును యందువలన మార్పుజేదవు.

అంగవికలులైన సిపాయీలపిల్లలు:—యుద్ధ ములో చచ్చిపోయినట్టియు అంగవికలులైనట్టియు, సిపాయీల పిల్లలకు ఉచితముగ విద్య నొసంగవలయు నని పల్లెటూర్ల నేజి మెంటుకింద నున్న కళాశాలాధికారులను కోరుచున్నారు. ప్రభుత్వసహాయము బొందు పాఠశాలలవారుగూడ ఉచితము గ విద్యనీ చువలయును. వారిజేతునుకట్ట ప్రభుత్వమువారు గాంటులో కలిపియిచ్చెదరు.

ఒక మరణము:—నిమ్మపర్వమును రెండు గంటలకు తిరుళ్ళిక్కడి బీబీయెడ్లూ నాక శవము గొట్టుకొని వచ్చెను. ఆచచ్చిపోయినది మద్రాసు మెడికలు కాలేజీలోని వైన లు యల్. యం. యన్, విద్యార్థియును లక్ష్మణరావు సింగు ఆట. ఆయన విక్టోరియా హాస్టెలులో నుండువాడు. మొన్న కత్తి 8-30 గంటలకు మెలాపూరు వెళ్లెదనని చెప్పి బయలుదేరి న్నట్లేట. తెల్లవారు నవ్వుటికి యానంగతిజరిగెను. ఆయన సముద్రములో బడుటకు కారణ మేమో తెలియదు.

పంచాయతీ కమిటీలు:—మదరాసు గ్రామపంచాయతీ చట్టముక్రింద నిబంధన లేర్పరుచుటకు స్వీకరించినా లొక సంఘముగా నియమించబడిరి. రా. బ. సి. వి. ఎస్. నాసింహ రాజుగారు (అధ్యక్షులు) 2 డి. కవశంకరంబ్లిగారు 3 డి. ఎస్. కవశానంబ్లి 4 డి. ఎ. రామలింగంబ్లి 5 డి. ఎస్. కృష్ణరావు పంతులు 6 డి. బి. వి. గోపాలస్వామి అయ్యంగారు 7 డి. కె. ఆరుజాచల అయ్యంగారు కార్యదర్శిగ నుండురు. ఈ సంఘమువారు ఫోర్టుసెంటుబార్లికోటలో సమాజక మగుదురు. లేదులు కరువాత నిర్ణయించబడును. 1922 సం॥ జనవరి 15 వ తేదీలోగా నివేదిక నంపవలెను.

కుంభకోణం మహామహాభోజనము:—కుంభ కోణం ముగ్గురిపిలుల చైర్మనుగారు అయిటజరిగెడి మహామహాభోజన మునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి నివేదికము నంపిరి. దానిపై ప్రభు

అహమదాబాద్ ముగ్గురిపిలాలిటి లోకమాన్యుని శిలావిగ్రహము ముగ్గురిపిలాలిటిలో లోకమాన్యుని శిలావిగ్రహమును నెలకొల్పుటకు ముగ్గురిపిలాలిటివారు 5000 రూపాయలను కృ యపరుచుటకు తీర్మానించిరి. ఇట్టికృత్యమునకు చట్టమునం దెచ టను నేర్పాటులేదు. ఇట్టి పజలాసంగు సన్మానము, విందు ప్రదర్శనము మున్నగువానిలో చేదని కలకత్తరు ఆజేపించెను. ప్రజలవలన చందాలను వసూలుచేసి విగ్రహమును నెలకొల్పుటకు నని కొందరు సభ్యులు మానింపగా హెచ్చుచుండి ఆందుల కం గిరింపలేదు. 1909 లో ఒక్కొక్కరూ మహారాణి శిలావిగ్రహ మును ప్రభుత్వమువారి అనుమతి లేకుండనే ప్రభుత్వమువారు నెల కొలిపిరిగాని దీనికిగూడ ప్రభుత్వమువారి అనుమతి అనవసరము గాన కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు 20 ప్రారంభించవలె నను తీర్మాన ముమోదించబడినది.

త్వమువారు తీరుచిచ్చును, ఉత్సవసమయమున నేరమును, ములు, గోగములు, జరుగుతుండుటకు కారణము పోలిక బాగుగనుండి ఆలోగ్యపద్ధతుల నేర్పాటు జేయుటవలన నా ఆసయమున నెంతయు పరిశీలన జేపూర్తిస్సానిటరీ క! నరు మున్నగు ఉద్వ్యోగలనేన మెచ్చుకొనుము, రెవిన్యూ నలు అఫీసురుగారును డాక్టరు మాత్యూగారు మిగుల ప! రనియు, నరికొందరు అధికారిలేదులు సహాయము జేరిరి. యిందులకయిన ఖర్చులనుగూర్చిన నివేదికము వేరుగ నంప ననియు చెప్పిరి.

విశ్వకర్మలపేర్లు:—ప్రభుత్వప్రకటనము—దక్షిణహిందూ స్థానములోని విశ్వకర్మజాతివారు చేసిన సభలలో తమ జ వారిపేర్లకు 'అనార' అని గాకుండ 'అచార' యని జేర్చుట ప్రభుత్వమువారిని గోరుచు తీర్మానముల జేసియుండిరి. ఆక్టరు 14 వ తేదీ కాననసభలో గూడ నివేదయమై యొకతీర్మా ముమోదించబడినది. ఆప్పుడు ప్రభుత్వమువారిలో జరుపు న! రప్రత్యుత్తరములలో నే పేరు నెట్లునాసిన ప్రభుత్వమువారు : డ్లీవ్రా నెదరని హామీ యాయబడినది. దాని ననుసరించి, ఆజా వారు తమపేర్ల నేవిధమున వ్రాసికొనెదర! అట్లేప్రభుత్వము వారుగూడ వ్రాసికొనెదరు. ఇందుకు దగ్గిట్లు 2, 2. నెం 859 నల్లిక 26 మే 1913 లోని టర్నర్ల సవరింపబడును.

మద్రాసు కార్పొరేషన్

శ్రీ సభ్యులు మద్రాసు కార్పొరేషన్లో నొక భారత శ్రీని సభ్యు రాలుగ నియమింపుమని ప్రభుత్వమువారిని కోరుట కొకతీర్మాన ము కార్పొరేషను అధ్యక్షులకు పంపబడినది మాకు తెలియుచు న్నది. శ్రీలు యెన్ని కలలో పోటునిచ్చు సభికామన్నను, సి డ్మినినిపలుచట్టము ప్రకారము శ్రీలు సభ్యులు నెన్ను కొనుటకు వీలులేదు. కాని శ్రీని నియమింపగూడదనిమాత్రము లేదు. కాన ప్రభుత్వమువారి సమయమును మార్గని ఫలిత మీ యవచ్చును. ఇప్పుడు కార్పొరేషనువారు సమర్థుల నిచ్చిలే ని, ప్రభుత్వమువారు తప్పక యెవరినై శ్రీని నియమించెదరు. ఆ ప్పు డు శ్రీ సభ్యు రా లు గ నుం డు ట వలన నెంతలా మో తెలియగలదు. యం. డి. దేవదాసుగారు హై కోర్టుజ్జి యగుటచే యిప్పడొక భారీగూడ వచ్చినది. ఇకఅధ్య యుల లేర్పనచో పేర్లన్నియు జెప్పటసాదిగాదుగాని ముప్పొగా యన్ గారి సతీమణి చి. యే (కాంటన్) నానుమును అందలును అంగీకరింపవచ్చును. ఆయన బ్రహ్మకుతాళం చిని. దక్షిణకన్నడ జిల్లావాస్తవ్యురాలు. దయాచయిత్ర్యమునను, ప్రజాసానుభూ తిన్నికొనగోరినది. అట్టి వాతావరణములో నామె నెం డొక మే అన్ని బాతులవారికిని శ్రీలకు ప్రతిరోధిగ నుండ నలవాట నాలోచించుటకు సమయము మించిపోలేదని విశ్వసించుచున్నాము. (డెయిలీమెససెస్సెస్)

ఇన్ ఫ్లెమెంజా టీకాలు:—కింగు ఇన్ఫ్ల్యూజులు డైర క్తుగా రుచితముగా ఇన్ ఫ్లెమెంజా రాకుండ జేయటకు టీకా మందు నుచితముగ సరఫరా జేసెదనని ప్రభుత్వమువారికి జరిపి ప్రభుత్వమువారు రందులకు సమ్మతించిరి. స్థానికసంఘములకును, ప్రత్యేక వైద్యకృత్రి నొనర్చువారలకును ఇది కూయబడును. కింగు ఇన్ఫ్ల్యూజులు డైరక్తుగా రుచితము గోవిన ప్రత్యేక వైద్యకృ త్రి నొనర్చు వారలకును స్థానికసంఘములకు నుచితముగ సరఫరా జేయును. నరియగు యర్హతగలవారికే యాయవలెను. ఈ జా ధ్యత డైరక్తుగారియందే యుండను. దరఖాస్తులు కర్తను జెనర లుగాదిచే కాని ఆంగ్లాధికారిచే గాని నంకకములు జేయ బడక నక్కరలేదు.

పజీరుల దాడి:—ఈ సమాచారమును ౧౮ హైగ్రానీ చాబుగారు తెలుపగానే అప్పుడు దొరతనమువారు పజీరుల చర్యను నిరసించి విచారించుట కొక యుద్వ్యోగిని సహాయకు పంపిరి. పజీరుల పోరులో యద్దన బ్రిటిషు యుద్వ్యోగులను 89 గురు భారతీయులను చనిపోయిరి. 10 మందికి గాయములు తగిలెను. 20 మందిని పజీరులు తీసుకొని పోయిరి. వారిలో 17 గురిని మరల వదలిజేసిరి. వారు బాధపారురు వచ్చుచున్నారు.

గతనెల 19 తేదీని బాబ్బిలిరాజుగారి కళ్యాణమునకో ర్ననను అతివిభవముగ జరుపబడి. బహిష్ దారుల నెకులు కుభ ముహూర్తమునకు విచ్చేసిరి. ఆటలు, పాటలు, సంరక్షణలు, అలంకారము లన్నియు ఏలూటును లేగా.

రాజ్య పరిధిగారి ఉపన్యాసము.

ధర్మ మహమ్మదీయసంఘపు రాయబారము.

తురుష్క సమస్య.

ధర్మ, నవంబరు 30:— రాజ్యపరిధిగారియందు ఈ దినము మహమ్మదీయ రీతిని ప్రభువుగారు ధర్మ మహమ్మదీయ సంఘపు రాయబారమును ఆహ్వానించిరి. వా రొక సన్మానపుత్ర సన్మానముగా జెక్కబడిన తంతపువెట్టలో బెట్టి రాజ్యపరిధిగారి ముందుండిరి. భానుబహదూరు ప్రసాద మహమ్మదు హు సేనాధిపతి, సాహెబ్జీ మహమ్మదురాఫీ, హాజీనూరు అహమ్మదు, నల్లెజాబ్ మహమ్మదు, హాహేబ్జాదా మహమ్మదు హా, హాహేబ్జాదా ఫర్దౌజుజుమ్లాలు, మిర్జానురాజుద్దీన్ అహమ్మదు భాను మున్నగ ప్రముఖులు 23మంది రాజ్యపరిధిని సందర్శించుట కరుణించిరి. మిర్జా ఇబ్రాహీం హుసేనుగారు స్వాగత పత్రము నిట్లు చదివెరి:—

ప్రభువుగారి దివ్యసముఖానకు:— మీరును, మీ సతీ లిలక మగు రీడింగు ప్రభువుగారికి ఘేము హృదయపూర్వకముగ స్వాగత నమస్కరించుచున్నాము గాని తుర్కీ సంధివరకుల విషయమై భారత దేశమందలి మహమ్మదీయపాలితుల మనములు కల వరకు మున్నట్లు మానవములుకాడ అంతాశంకపమున్న సమాచారమును గోప్యముగా నుంచబాలము. 1920 మే నెలలో అసాధిపత్రము ప్రకటించబడిన తరువాతముండి, తుర్కీ-సామ్రాజ్యవివాదమున కేర్పటచ బడిన తన మరతులు మహమ్మదీయ ప్రపంచ మందంతటను తీవ్రమగు సంతాపమును, ఆకాభంగమును కలిగించెను. ఇన్ని మానములు గడచిపోయినను, అసంతాపము, ఆకాభంగములయొక్క తీవ్ర ప్రభావము తగ్గలేదు. కాలముగడచిపోవుకొద్ది, తుర్కీ-సామ్రాజ్యధ్వంసమునకు గావించబడిన అత్యధుర మైనవిరాట్టు, ఇస్లాంపుణ్య తేత్రములవిడ కాలిఫా గొప్పతనమును తుర్కీ-కుత్బాన పోగొట్టుకొనుటయు, భారతమహమ్మదీయలకు స్పష్టముగా గోచరమగుచున్నది. అదుఃఖము, ఆ ఆకాభంగము అనుభవము బలపడి, హెచ్చిపోవుచున్నది. మే మిప్పుడు తురుష్క సంధిపత్రమును, సంధివరకులనుగురించి చర్చింపబూనలేదు. ఇందునుగురించి మహమ్మదీయ రాయబారము లనేకము తీవ్రత పూర్వము భారత దేశము లో మెల్ల మెల్లగా ప్రభువుగారితోను, మీతోను, పాతిమ సంధి సభ ఉండలి మిల్లమందలివారితోను ఆంగ్ల సామ్రాజ్య ప్రధాన మంత్రితోను, భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శితోను సంభాషించి యుండెను. కాంస్టాంటినోపిలు నగరమునై అంతర్జాతీయ అధికార ముండుట, స్వల్పా త్రేసుదేశములను గ్రీకుల కిచ్చి దానము చేయుట, నుల్లానుగాకి మహమ్మదీయపుణ్యతేత్రములవిడ తత్సూర్యముండిన కాటిఫ్ అధికారమును తొలగించుట ఈ కృత్యములు న్యాయసిద్ధాంతానికిబలమై కేవలము అన్యాయముగా నుండుటయే గాక ఆంగ్ల సామ్రాజ్యతేమమునకు భంగమును కలిగించుచున్నది.

ఈ ప్రధానవిషయమై నుప్రసన్ను లగు మెల్లమెల్లగా ప్రభువు గారే మి, మీరే మి, భారత ప్రభుత్వ వేషమై భారత మహమ్మదీయ లక వ్రస్తా తిని, నిఘిప్రాయమును ఆంగ్లమంత్రులమునకు ఘంటాపథముగా బెలుపుటకు చేసిన మహాప్రయత్నములను మేము ముజుబులము గాని ఈ ప్రయత్నములు మా అధ్యాత్మిక సంతాపమును ఇను మందైనను తగ్గించజాలవు. మా కలనమును తొలగింపజాలవు. సంధిపత్రము ప్రకటించబడిన మిమ్ముల గూడ ఆంగ్ల దేశమందు కొన్ని తాత్కాలికావస్థలములందు గూడ పలకబడిన కేసన హక్కులు ఈ మాసంతాపమును, ఆకాభంగమును హెచ్చు చేసినవి. నేన్ని హితప్రాచ్యదేశముల రాజకీయపరిస్థితులు కొంచెము మారిపోవుటచేతను, విరోహా మహాసంగ్రామములలో భారత మహమ్మదీయ పాలితులు అత్యంత రాజభక్తితో ఆంగ్ల సామ్రాజ్యముపతే నవలించి కేత్రపుల అపజయమునకు తోడ్పడుటచేతను, వారిమతమును భారతప్రభుత్వమువారు పడే పడే సానుభూతితో శిఫారసులనుబంపుచుండుటచేతను మహమ్మదీయకొరికల ననుసరించి సంధివరకులకాన్యము కొంతవరకు తగ్గించబడుననిమేము గంపంతలతో నెనుచుచుచుంటిమి. ఆతలు ఆతలుగా నేయున్నది. ఆంగ్ల దేశము తుర్కీలయందు దైర్యములిగియున్నట్లు మహమ్మదీయరాజ్యములలో దృఢమగు పృథ్విముగలగ్న, సంధివరకులను మార్పుటకు ఆంగ్లేయు లిష్టపడరు అని మహమ్మదీయప్రపంచాభిప్రాయము గాన ఈదురభిప్రాయములను యాచుమాపుటకు మీరు తడవుచేయక ఒకప్రకటనను గావించవలెను.

విరోహ కేంద్రరాజ్యముల అపజయమునకు ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము ప్రధానకారణ మని ప్రపంచమంతయు గుర్తించి నది. ఇందువలన ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము మిల్లమందలివారలవలన విశేషము పలుకుబడిగలది, ఆంగ్ల మంత్రులమునకు వారివ్యవధినయెడల సన్నిహితప్రాచ్యదేశముల సమస్యను సంప్రదించుటకు పరిష్కరింపజేయుట రని మహమ్మదీయదేశముల దృఢవిశ్వాసము. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యపు యోగతేమములకోసము ఈ సమస్యను అతిశ్రద్ధుముగ సంప్రదించుటకు పరిష్కరింపవలె నని మేము వేచుచున్నాము. మేము, భారత మహమ్మదీయములు అనేకపర్యాయములు నూచించినప్రకారము ఈ సందర్భములను మార్చించివేయుటకు మీ రింకొకపర్యాయము గట్టిగా బ్రయత్నింపవలెనని మేము ప్రార్థించుచున్నాము. ఆంగ్ల దేశమందు మీమాట కాతేపలలేదు, ఆటంకములేదు. మీ ప్రయత్నము జవాబుదముగా నుండకతప్పదు. మీరింతమాత్రము విజయము గాంచినయెడల, సామ్రాజ్యము మహమ్మదీయ పాలితులందరు కోట్లమంది మీయందు కాశ్వతకృతజ్ఞులు గలిగియుండుదు అని మేము రూఢిగా చాటుచున్నాము. ఇస్లాం మతమునకు రీడింగు ప్రభువుగారు నిజమైనమిత్రు లని పరిగణింపబడుదురు.

కాబూలు సంధి ఇరు పక్షములవారికిని విజయముతో ముగిసినది గాన మేము రీడింగు ప్రభువుగారిని అభినందించుచున్నాము. ఆంగ్ల దేశమునకును, అష్టనిస్థానమునకును కుదిరిన ఈ సంధి ఆసియా విరోహా ఖండములందు ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునకును, ముస్లిము రాజ్యములకును సహకారమును, సహజమైతిని కుదుర్చుటకు ప్రథమ సోపాన మని మేము నమ్మెదము.

రాజ్యపరిధిగారి ప్రత్యుత్తరము

రాజ్యపరిధిగారు ధర్మ మహమ్మదీయరాయబారమున కిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. నాకును, రీడింగుప్రభువుకిని ధర్మ రమ్మని మీరు హృదయ పూర్వకముగ స్వాగతమిచ్చినందుల నేకకేంద్రములు. నేవర్స సంధివరకులను గురించి మీ నిఘిప్రాయములను వినుట ఈ కాలము కలిగినందులకు నాకు చాలసంతోషముగ నున్నది. నేను భారతదేశములో నడుగు చెట్టినతరువాతముండి ఈ సంధివరకులను గురించి భారతమహమ్మదీయలకు గల తీవ్రమగు ఆగ్రహావేశమును నేను గమనించుచుంటిని.

నాకేవలకాగానే నేనిప్రధానవిషయమునుగురించి భారత రాజ్యాంగకార్యదర్శితో అన్నివివరములను విశదముగను, అతి దీర్ఘముగను, చర్చించితిని. మాంటాగుగారు భారతమహమ్మదీయలకు ప్రయత్నించుట, విశ్వాసముతో సహాయపరుచుండువాడు. మహమ్మదీయ భారతదేశము నకు సహాయము చేయుటకు మెల్లమెల్లగాను చేసిన గొప్పయత్నములన్నిటిని గురించి నేను వినియుంటిని. నేను మీదేశమునకు వచ్చిపట్టించితిని ఈ విషయమును భావకముచుకొన్నాను నేనును, నాప్రభుత్వమువారును స్వకాల సర్వాధింపులందును మీ ఉద్దేశములను నిఘిప్రాయములను ఆంగ్లప్రభుత్వమునకు బెలుపుచుంటిమి. తమతమమునకు ఘోషమగు అన్యాయము కలిగినదని మనోవాక్యానుకర్షములందు త్రికణము దిగా నమ్మి ఆకీడును తొలగించుటకు యత్నించు మహాపురుషులందఱు పలువురు సానుభూతి గనుపరచక తప్పదు. న్యాయసిద్ధాంత లగు ఆంగ్లేయజాతివా రెప్పుడు ఈ సానుభూతికి వెనుకకు దియలేదు.

ఈసంవత్సరాంధమున భారతమహమ్మదీయరాయబారులు ఆంగ్ల దేశమునకు వచ్చి లండనునగరములో ప్రధానమంత్రితో సంభాషించి వచ్చిరి. లండన్ సభవారి తీర్మానములనుగూడ అంగీకరించబడినవి. మీకోరికలన్నియు ఫలితమివ్వబడునంద మన్నునగాని తుర్కీ-సంధికాన్యమును కొంత తగ్గించె నని అంగీకరించక తప్పదు. నువద్దమహాత్ముడు గ్రీకు, తుర్కీ-దేశములకు యుద్ధము ప్రారంభించెను. ఇప్పటికిని ఆలోచింపజేయుటకు సంధి కుదురలేదు. తుర్కీ విరోహామహాసంగ్రామములలో ప్రవేశించుట చేత ఈ కక్షములన్నియు, సంప్రాప్తమయ్యె నని ప్రకృతమంద వితర్కించు నిష్ప్రయోజనము గాన నే నాపజయమునుగురించి ముచ్చటించెను. తురుష్క సంధివరకులను మార్చునప్పుడు, భారతమహమ్మదీయములు తమ అభిప్రాయములను సరకుచేయవలసినదని, అతేమింపవచ్చురగాని భారతమహమ్మదీయములు విరోహామహాసంగ్రామములలో జూపినరాజభక్తిని, సామ్రాజ్యసేవను నేనిచ్చుట జ్ఞాపింపను. తురుష్క సంధిని గురించి భారతమహమ్మదీయములకు గలనిబాధిప్రాయమును ఆంగ్లమంత్రులమునకు ఉన్నది ఉన్నట్లు బెలుపుటకు భారతప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించినారని మీరు ప్రకటించుట నాకు సంతృప్తికరముగ నున్నది. మీ అభిప్రాయములను, మీ ఆసంతృప్తిని, మీ ఆకాభంగమును, మీ సంతాపమును

వినుచునిరాయబారులందఱు ఆంగ్లప్రభుత్వమువారికి సర్వదా బెలుపు మందలనినబాధ్యత నాకును, నాప్రభుత్వమునకును గలదను విషయము నాకుసంపూర్ణము బెలసినదే. ఫలితమును బడయుటకు మేము కృషిసలుపవలయును. మాప్రయత్నములను మీరు గుర్తించుట మాకు ప్రోత్సాహమును కలుగజేయును. ఫలితము లేని మాప్రయత్నములు మీకోలాటిసంతోషమును, సంతృప్తిని కలిగింపజేరవని మీరు గమనించివారు. అనేకసందర్భములలో నాతో ఇతరులు ఇట్లు సంభాషించియుండిరి. ఈ ఆకాభంగము యొక్క హాస్యమును నేను కనిపెట్టితిని. మీ ఆకాభంగమును చాలివారు విశేషము జాలికురుచున్నది. నాకు క్రిస్తియన్ ధర్మములన్నియెడల, మిక్తములను యాచుమాపియుండును భావి పరిణామస్థితిని గురించి నేను గోప్యముజెప్పబాలనురానున్న కాలములో ఎట్టిదిగిజయముకలుగునో నేచూపించబాలను.

నాకు ఈసందర్భముందు తోచినవిషయములను కొన్నిటిని మీకు చెప్పవలయుచున్నాను ఇంక పరిష్కరింపబడవలసిన చిహ్నులుగల అంతర్జాతీయసమస్యనుగురించి నేను ప్రసంగించుచున్నానని మీరు గ్రహించియుండును. ఈ పరిష్కార మందు నాకుగాని, నా ప్రభుత్వము నా రికి గాని విశేషము అధికారముండజాలదు. మీ అభిప్రాయములను ఉద్దేశములను నేను తప్పక వారికి బెలుపుచుండును. భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి మీ అభిప్రాయములను ఆంగ్ల మంత్రులములలో బలపఱచును. ఆంగ్ల దేశముగూడ స్వయముగ ఈసమస్యను పరిష్కరింపబాలను. ఇట్టిస్వాతంత్ర్యముండి యున్నయెడల, ఈసమస్య ఎన్నడో పరిష్కరింపబడి యుండును. తుర్కీ-గ్రీకుదేశములకు సంధి త్వలో కుదురవలయు నని ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము గోరుచున్నది. ఈయన్ధములో ఆంగ్లదేశము తటస్థముగా నున్నది. దుష్టుల కింపదంతులను మీరు సులభముగ విశ్వసించ రాదు. ఆంగ్ల దేశము త్వలో సంధిని కుదుర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. గాని, ఆస్రయములు విజయము గాంచలేదు. సంధివరకులను కుదుర్చుటకు సభి శీఘ్రముగ సమావేశమగును. మహమ్మదీయముల మతాభిప్రాయములను నుండించి సంధి కుదురవచ్చును. కాంస్టాంటినోపిలువిడ అంతర్జాతీయ అధికారముండుట, స్వల్పాత్రేసుదేశములను గ్రీకులకిచ్చివేయుట, నుల్లాను-కాటిఫ్ మృత్యుధికారమును గోల్పోవుట - నేవర్స సంధిలో ఈమాడు ప్రతిమాట రద్దు చేయవలెనని ఆ తేపిండుటకు మీరు నేను నాదగ్గరకు వచ్చిట్లున్నది. ఈమాడు అంశములను గురించి నే నతివేర్ధముగ చర్చింప నుద్దేశించెను. మీరు చెప్పినదంతయు నేను, నాప్రభుత్వమును ఆంగ్లరాజ్యమునకు శిఫారసు చేసి పంపెదము. ఈ మార్పులను చేయవలసిన నేనింతకు పూర్వమే శిఫారసులను బంపియుంటిని. నాకు చేతనైనంతవరకు ఈ మార్పులకోసము నేను తొందరపెట్టుచుండును. లండను రాయబారమునకు ప్రధానమంత్రితారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచున్నందును, చాక్లర్ అన్నారీగారికి భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి పంపించె లింతి వాస్తవము కాంస్టాంటినోపిలుబెట్టెముమీరు. అంతర్జాతీయ యాధికారమును తొలగించివైచి, తుర్కీ-జేతూభములకోరకు జలసభలను అంతర్జాతీయ యాధికారముకొంద బెట్టుటకు నూరుద్యోవినట్లు స్పష్టముగానుండెను. నుల్లానుగారికి ఇస్లాంపుణ్యతేత్రములవిడ కాలిఫాయధికార ముండకలయునను విషయమునుగూడ వారు గమనించిట్లు అపజయమన్నది. స్వల్పాత్రేసుదేశములనుగురించి మీరు చేసిన శిఫారసులలో వర్ధముగాబోవు. మీకే ఆకాభంగము కలుగునట్లుగా చేసెనుసంధి మార్పులను. మీ రుచుకొన్నట్లు జరుగక పోవచ్చును. కొన్ని కక్షములనుగురించి నేను చెప్పవలసరము లేను. అది మీకోరికరచుచున్నది. ఫలితము బెట్టుచున్నది. మహమ్మదీయముల భావావేశతో మీరు చాల కష్టపడుచున్నట్లు ఆ గురు గుర్తించుచున్నారు. మీరు నాప్రభుత్వముయొక్క సానుభూతిని బడఁజుగలివారు.

భారతప్రభుత్వమువారు అనాదిగ చేయుచుండిన శిఫారసులను ఆంగ్లప్రభుత్వముయొక్క దృష్టము కొంత మారక పోలేను. ఈ విషయమై కొందరు అతివాదులు విప్లవకర మగు ఆందోళనమును ప్రారంభించి యుండెని పత్రమున, మాశిఫారసులు సంపూర్ణముగ అంగీకరించబడియుండును. అష్టనిస్థానముతో సంధి కుదిరినందుకు మీరు నన్ను అభినందించుట శ్లాఘనీయమే.

తరువాతము దివానుకు విరుదుపత్రము:— తరువాతము దివాను జే. రాఘవయ్యగారికి దివానుబాద్యు అవటి ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఆర్ వీరరాఘవయ్యగారికి రావుబాహదరు విరుదదినములను 80 వ తేదీని రెసిడెన్సీలో జరిగిన దర్బారులో రెసిడెంటుగారిచ్చి వారి శనిపించించిరి. వారిద్దరును నందనముల నర్పించిరి. చాలమంది దర్బారుకు వెళ్లిరి.

164 చె నాబహరు రోడ్డు, మదరాసు.

మా విశ్వాభైదీలమరణములు

(1)

ప్రభుత్వ నియమితనంఘము విచారించుట

కోయంబుత్తూరు, డిసెంబరు 1:— పోదనూరు ప్రేమను వైమేడమిది వసారాలో ఈదినము మాపిశాఖయిదిల మరణము లను గురించి విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారిచే నియమించ బడిననంఘసభ్యులు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు సమావేశమైరి. రావుసాహెబు వై. నారాయణరావు, గయ్యలప్రయాణికుల ప్రతినిధి కె. యస్. రామస్వామిఅయ్యరు గారలు మాత్రము విచారణను జూచుటకు వచ్చియుండిరి.

కన్వెన్షన్ మైయి ఐ. యం. యస్.

పోదనూరు సైనిక వైద్యశాల మృతికొందిన మాపిశాల దేహములకు, గురుతుపట్టుటకు లెక్కలేనంతగాయములతోగలియుండెనని పయనీరు పత్రికలో వ్రాయబడినది. దీనినిగురించి మీ కేమిదెలియును? కమిటీవారు ప్రశ్నించగా ఆవర్ణన శుద్ధఅబద్ధమని సాక్షి చెప్పెను. 100 మంది మాపిశాఖయిదిల మరణావస్థలో నున్నారని, ఆ తర్వాత మిగుల రావలెను అని ఉదయము బంటి గంటకు నాకు ప్రేమకామస్తూరుసందేశమును బంపెను. నేను తత్తణు మంచములనుబట్టిచూసి, కొన్ని బొవధములను తీసి గాని ప్రేమనుకు వచ్చితిని. నేను ప్రేమను చేరగానే ప్లాటుఫారముమీద పండ్లకొర్రుములు బడియుండుటను గంటిని. ప్లాటుఫారములో ఒక సామానులపెట్టె యుండెను. ఈ పెట్టెలో ననేకమంది ఒకరి మీద ఇంకొకరు పడియుండిరి. కొందరు బాధతో మాటు గుచ్చుండిరి. మరొకవరు ఇటుఅటు పొరుగుండిరి. వారిని సామానులపెట్టెలోనుండి క్రిందికి దింపవలసినదని నేను సార్వభౌముతో జెప్పితిని. అతడులు చేతులుకు నిరాకరించెను. అచ్చట నిలిచియున్న వారిని బండిలోవారిని దింపుటకు నాకు తోడ్పడుటకు ప్రార్థించితిని. వారు నోడ్డుదబలకపోయిరిగాన నేను నాతో వచ్చిన ఇద్దరసహాయుల వారిని వరుసగా ప్లాటుఫారముమీదికి దింపుటకు మొదలు ఎట్టితిని. నేను కడపటివానిని దింపబోవునపుడు వక్షిణ ఇండియా రైల్వే జిల్లా సర్జి ఒకొనరు గారరు దించిరి. ప్రాణముతో బ్రతికి యున్న వారికి నేను తైలోపచారములు చేయబడుంటిని. నేను అసహజపద్ధతిని వారికి ఉచ్చాసనిశ్చాసములను ప్రేరేపించితిని. నేనును ఒకొనరుగారును చేరి కేవలము సజీవులనుండి వేరుపలుచ సాగితిమి. మధ్యపెట్టెలో నధికసంఖ్యాకులు మృతి నొందియుండిరి. ఆపిన గులను ఆపెట్టెలో నెట్టి ఆరయులు తిరుగుకు. తిరిగి వెళ్లెను. ఎంతయంది చచ్చివారు తిరుగుకు బంపబడినాకో నేను లెక్క పెట్టలేదు. బహుశః బ్రతికి యున్న వారు 50 మంది ప్రత్యేక రయులులో కోయంబుత్తూరుకు బంపబడిరి. ఒకొనరుగారు వారి వెంబడి వెళ్లిరి.

రామయ్యగారు:— మరణములకు కారణమేమనిమిరు తెలచెదకు?

సాక్షి:— పశుశుభ్రవాయువు లోపలికి ప్రవేశించుటకు వీలులేనిసామాను పెట్టెలలో వీరిని పెద్దగుంపు చేర్చి తలుపులను మూసినందువలన వీరు విషవాయువును బీల్చియుందురు.

రామయ్యగారు:— గుంపు ఏలో ఏటా చాలలేదా?

సాక్షి:— అంతట ఆపెట్టెయొక్క పొడవు వెడల్పులను వర్ణించెను. దీనిని గురించి ఒకొనరుగారిని విచారించవచ్చును.

రామయ్యగారు:— గంటల ఒకొనరుగారిని విచారించుట యొక్కముగానుండుననెను.

దీనినిగురించి కమిటీసభ్యులలో చర్చజరిగెను. ఆంకరంగములో చర్చించెదమని నాపుగారు సభ్యులను లోపలికిబిల్చుకొని వెళ్లిరి. పదినియుసములతరువాత వారందరు బయటకువచ్చిరి.

సాక్షి:— ఈసామానులపెట్టెలో (1711) 100 మంది గాణికులు చెండుగంటలు ప్రయాణముచేయుగలరాయినన్న ముండివయెడ నేను "అట్లు చేయ గూడదు" ని ప్రత్యుత్తరమిచ్చియుండును.

సామానుల పెట్టెలు

నె. 7-4 లలో నేను ఇతరులతోకూడ పరీక్షించుటకు ప్రయాణముచేసితిని. పరిశుభ్రవాయువు వెలుతురు లోపలికి ప్రవేశించుటయందుగూడ ఈమాడు పెట్టెలలో భేదమునుండెను. ఏప్రయాణమునకుగాని ఈపెట్టెలలో 100 మందిని చేర్చి పంపగూడదని నా అభిప్రాయము. అతంతి అల్లిక శుభ్రముగా నున్నను ఈపెట్టెలలో మానవులను బంపరాదని వైద్యుడనగు నేని భిప్రాయపడుచున్నాను.

పోదనూరుఅసిస్టాంటు ప్రేమకామస్తూరు, నెట్టుగారిట్టు చెప్పిరి:— తరువూరునుండి నవంబరు 20- తేదీని ఉదయము 8 గ 30 నిమిషములకు నె. 71 రయులు వచ్చివచ్చుడు నేను ప్రేమనులోనుంటిని సర్వెంటు ఆంధ్రాసుగారు బండిలోనుండి దిగినప్పుడు, నేనతనిని సంధించితిని. ఉలకకోటనుండి సందేశమురాగానే నేను నీళ్లను బాక్సలనిండు పోసిపెట్టి తినని అతనికి జూసితిని అతడు కొన్నిగిన్నెలనడుగగా నేను ఫల హారముల ఫలమునుండి దెప్పించి ఇచ్చితిని. నేనప్పుడు సామానులపెట్టెప్రక్కను నిలిచియుంటిని అప్పుడా పెట్టెలో వింతవ్వని, ఆసాధారణమైనట్లు మొకటి నాకు వివరమైనది. అది ఏడుపు అని నాకుతోచెను తలుపు తెరిచి ఏమియో కనుగొనుటకు నేను పాడెక్స్ ప్లేస్ బలతో చెప్పితిని తలుపును తెరుచుగానే మాపిశాలందరు జచ్చిపడియుండినట్లు నాకగపడిరి. ఈలోపల సార్వభౌము ఆంధ్రాసుగారు పరుగెత్తినవచ్చిరి. అతడు మిగిలిన రెండు తలుపులను తెరిచెను. అందులో గూడ మాపిశాలలు ఇదేస్థితిలో నుండిరి. నేను తత్తణు సైనికవైద్యునికి, రైల్వేజిస్ట్రాంటుగర్లకును చెప్పి పంపితిని. తిరుగుకు కేవలము, కోయంబుత్తూరు సజీవులు పంపబడువరకు నేను వారికి సహాయము చేయవలసింది

కోయంబుత్తూరు సైంట్రలు వెయిలు

నూపరింటెండెంటు

బల్లికి వెళ్లుచున్న 25 మంది మాపిశాఖయిదిలను జిల్లా వైద్య, పారిశుధ్యశాఖాధికారి నాథ ఒప్పజేసెను. వారిని నేను రయులుప్రేమనునుండి మోట్లారుబండిలో నెక్కించి పెట్టెలు జెయిలుకు తీసికొనిపోతిని తరువాత కొంత సేపటికి ఇంక ఇద్దరిని, 28 వ తేదీని ముగ్గురిని నేను చేర్చుకొంటిని. ఈ ఆంబురుగురు జెయిలుకు పంపబడుటకు పూర్వము సివిలు ఆనుషుతిలో నుండిరి.

ఈ 30 మంది వేదములు జెయిలు ఆనుషుతిలో బొవధములను బుచ్చుకొనుచున్నారు.

మేజరు సార్వెస్టు, ఐ. యం. యస్,

జబ్బుపడిన మాపిశాల పైడిలను రయులులో కోయంబుత్తూరుకు దెచ్చుచున్నట్లు రైల్వే వైద్యాధికారి ఒకొనరు గారు నాకు తంతివార్తను బహిరి. తెల్లవారివామున 5 గంటలకు నేను ప్రేమనుజేరితిని. 44 మంది పైడిల రయులు లో నున్నాని ఒకొనరుగారు నాతో చెప్పిరి. వారిలో నాటుగురు ప్రేమను లో మృతి నొందిరి. కొగము లేనివారిని చెరసాలలో నుంచి, జబ్బుతో నున్న వారిని వైద్యశాలకుగొనిపోవుటకు తగువైన నేత్పాట్లను చేయుటకు నేనంతట ఊల్లికి వెళ్లితిని. మిల్లులకు వెళ్లిమోటారుబండిని ఇయ్యనునిగిరితిని. నేను ఊల్లిరెలుప్రేమనుకు వచ్చునపుటికి పైడిలందరు రయులు లోనుండిదింపబడిరి. మింగుటకు కత్తిగలవారికి నేనుమంచినిళ్లను, కాచినపాలును, వేడి కాఫీని ఇచ్చితిని. తి కేవలములకు నేను వైద్యశాలకు బంపలేదు. 15 మందిని వైద్యశాలకు తీసికొనివెళ్లితిని. వైద్యశాల చేరగానే వారిలో నిద్రుగలిచిరి. ఈశతములు తెరువార తెరచాలకు తీసికొనిపోబడిన. 20 వ తేదీ సాయంత్రము మరణగురు, 26 వ తేదీ ఇద్దరు చచ్చిరి. 29 వ తేదీని మిగిలిన ముగ్గురు మాపిశాలపైడిలను నేను చెరసాలకు బంపివేసితిని.

వీరు విషవాయువునుబీల్చి, గుండెలుపగిలి చచ్చిపోయిరి. ఆని నాఅభిప్రాయము. తిరుగుకు తీసి పోబడిన కేవలములలో నూటిపరీక్షాఫలితము వాక్యమే దెలిసినది. (ఇతరుల తిరుగు సహజస్థింబునవర్జా సర్టిఫికేటు చూపబడెను.)

పోస్తుమార్తము సర్టిఫికేటును వదిలి వినిపించకలెనకె, యస్. రామస్వామి అయ్యరు గారుకోరిరి. నాపుగారు సర్టిఫికేటు నంతట చదివిరి. సాక్షి:— పైడిల మరణములు బొగు పులు గువాయువును బీల్చుటవలన గలిగినవి.

నాపుగారు:— ఈపైడిలను ఎవ్వరో వైద్యముతో గొట్టి కట్టుకు వీరికిగాయములు కట్టుముగా తగిలినట్లును ఈ కేవలములను గుర్తించుటకు వీలుగాకుండ దెబ్బలు తగిలినట్లును "పయనీరు" పత్రికలో వ్రాయబడినదే. ఇందును గురించి మీరేమి చెప్పెదరు?

సాక్షి:— కొన్నిచచ్చిగితులు తప్పు వెద్దగాయము లేమి వారి దేహములమీద నాకగపడలేదు. కోయంబుత్తూరు చేరిన

మాపిశాలపైడిల దేహములు కత్తులతో పొడవబడినట్లు వ్రాయబడినవిషయములో ఏలాటిసత్యమునలేదు. వారిదేహములు ముక్కులుముక్కులుగా కోయబడిననుట శుద్ధఅబద్ధము.

మంజేరి రామయ్యగారు:— ఎవరిదేహముమీదనైనా గాయములుండెనా?

సాక్షి:— ఒకనిదేహముమీద మాత్రము అర్ధజాడెదట్లు గీతముండెను. ఈ తేహము పెట్టె అడుగుభాగమునకుగాని, తలుపునకుగాని రావలసిని ఈ గాయము తగిలియుండవచ్చును.

నేను వైద్యవృత్తి సభ్యునించునాడను. ఇట్టిసామానుల పెట్టెలో ఎంతచిన్నప్రయాణమున కైనను 100 మందిని చేర్చి పంపగూడదు. ఆసామాను లెక్క ఉండ ఎంతయం 3 ని పంపవచ్చునో నేను చెప్పజాలను. నా సలహా దీని కొని యుండి యెడల, సామానులపెట్టెలో పైడిలను ఎక్కించి ప్రయాణముమీద బంపరాదని నేను చెప్పియుండును.

కమిటీవారంతట రయులుపెట్టెలు చేయువానిని నెట్టెయొక్క విస్తీర్ణము మున్నగు వివరణములను అడిగి కనుగొనిరి. వారు ఒక పెద్దసామానుల పెట్టెను పరీక్షించిరి. అటుపిమ్మట ఇంక కొంతమంది మాపిశాలపైడిలను గూచినవచ్చుటకు కమిటీసభ్యులు చెరసాలకు బయలుదేరిరి.

విచారణ ముగిసెను.

మాపిశాల విషయము

1 వ తేదీ ప్రకటనము

కన్వెంబరాసమీపమున పోలిసులు తిరుగంగడిగుంపులో 9 మంది మౌతులుచేసిరి. 30 వ తేదీని నీలంబూరవద్ద పోలిసులు యిద్దరిని మౌతులుచేసిరి. ఒకనినికట్టుకొనిరి. చాలంబరావైద్యగూడ పోలిసులు 6 గురిని మౌతులుచేసిరి. చాలగుంపులు తూర్పునుండి పడమటికి పోవుచున్నవి. వారు మాంసంపంపకద్ద ప్రార్థనలు చేసి కడపటిసారి తలకడగా నిశ్చయించి రని తెలియుచున్నది.

విచారణ

పూవల్లి బండిపోటుకేసులో 1 తేదీని 9 మందిని వదలి వేసిరి. తక్కినవిశ్లేషణమీద శిక్షాపత్రం చేసిరి. కంకరనాయుడు నారాయణ నాయుడు అను వారిని జూరీమీదమీద వదలిరి. యీకేసు 8 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. తక్కినవిశ్లేషణమీద విచారణకు వచ్చింది. కరణము మాపిశాలను ప్రోత్సహపత్రము సాక్ష్యము చూపబడినది. మన్నూరుపూటు ఎలియనాయుడుకేసు 16వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

హేలంతు వారికి నల్లమందు:— ఇండియాలోని హేలంతు దొంగతనమునకు 1922 వ జనవరి మొదలు ఒక ఏడు నల్లమందును నిర్ణయింపబడిన భోలకు పంపుటకు యిండియా బ్రిటిషు దొంగ తనమునా రంగీకరించిరి.

వీహారు ఒరిస్సా శాసనసభ:— రాష్ట్రములను లోహముల గులనుగూర్చి పరిశోధించి వానివలన ఆదాయ మెంతవరకు పోవుననకాశముకలదో కనుగొనుట కొక సంఘమును నియమించుట గూర్చి శాసనసభలో రెండుదినములు చర్చ జరిగినది. 30 వ తేదీని తీర్మాన ముమోదింపబడినది.

మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభ:— జాడిమలు కమీషనరు కోర్టులో జడ్జిపదవులలో సగము బారెస్టరులకును పీడగులకును మూత్రమే యయ్యతలే నను తీర్మానము శాసనసభలో నామోదింపబడినది.

భారత ఆర్థికవిచారణసంఘము వారు కరాచీలో విచారణ చేయుచున్నారు.

కలకత్తాలో నైనికోవ్యోగులును పత్రికలవారును సమావేశమగుట:— ఇట్టి సమావేశము లిదివరకు కరాచీ శాంబాయి పూనాలో జరిగినవి. అటులే 30 వ తేదీని కలకత్తా కోటలో జరిగినది. పత్రికలవారు పలువురు వచ్చిరి.

రీడింగు ప్రభు దంపతులు:— వీరు సహరివారముగా 30 వ తేదీని ఢిల్లీనుండి కలకత్తాకు బయలుదేరిరి.

కార్మికులు సంపూర్ణస్వరాజ్యము గావలెననుట జేరియా, నవంబరు 30.— బాపిస్టాగారు వృత్తిసంఘసభాధ్యక్షులవహించి, కార్మికులపక్షమున భారతదేశమునకు సంపూర్ణ స్వరాజ్యము గావలెను, స్వరాజ్యము లేనిచో స్వదేశ ముండజాలదనిరి.

విశేష వార్తలు

విరివిసమస్య

అల్పసంఖ్యకములు

నవంబరు 29:— అల్పసంఖ్యకముల వారి దినమున సమావేశమైరి. సర్ జేమ్స్ క్లెయిగు గారు తనకును లాయరు బార్ని గారిని జరిగిన సంభాషణను వర్ణించుచు నిట్లు చెప్పిరి. అల్పసంఖ్యక ప్రభుత్వ పరిధి క్రింద అయిదవ వర్గ కలెక్షను గలది. యొక పార్లమెంటు మంత్రుల కొరతను జూపెను. చరిత్రకర మార్గములను చర్చించుటకు అల్పసంఖ్యక సిద్ధముగ నుండిరి. నే నిప్పుడు ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వములను బహిరంగమున నెంచుట లేదు; కాని అవసరమైనచో బహిరంగమున చేయవచ్చును. అందువలన నెట్టి ఫలితము లుద్భవించినను సరే. లాయరు బార్ని గారును నేను ఈ యిషయముపై కేసుకొంటిమి. రాబోవు సంవత్సరమునాటికి గాయపాఠములు అంతమైన నందవలయును, కాకపోయినచో ప్రధానమంత్రి క్రింద మరలను మంత్రిమండలివారు చచ్చుకు పోవలసిన పరిస్థితి కలుగవచ్చును. ఈలోపల అల్పసంఖ్యక ములకు నష్టపోషకుగ నెట్టిపనియు చేయవచ్చు.

క్రింద వార్తలు

నవంబరు 29:— విరివిసంబంధించు స్థానములగునని ఇదిగో వార్తలు వచ్చిరి. ఇటీవల ప్రధానమంత్రి గారు ను నిశ్చయముగా సమావేశమగుటచే నడిచారెను. ఈమారు సంప్రదించుగా క్రింద ప్రభుత్వమును మానించి చర్చించిరి.

సిక్కిం అల్పసంఖ్యక అల్పసంఖ్యక ప్రభుత్వమువారు 5700 క్రింద ప్రభుత్వములను ఏర్పరచుటకు నిశ్చయించిరి. ఎంతవయస్సు నకు, అల్పసంఖ్యక తమ ప్రజలపక్షపాటునుల రక్షింపవలసింది.

ఆయుధనియము

ప్రాస్తుతము

నవంబరు 29:— వాషింగ్టన్ నుండి హావాసు వీక్షణి విశేషము డిల్లీ వెలుపుచున్నది:— నెద్రాండ్ ల విషయములలో హావాసు విషయము పరిష్కారమునకు వచ్చియున్నది. యుద్ధమునకు వీరినివారల సభవారు నెద్రాండ్ లకు కలను స్వసంరక్షణకు పయనించుచున్నారని హావాసు నిర్ణయించినది. ఇందు ప్రాస్తుతము ఎక్కువగా కలను. క్రెంచెవారు నెద్రాండ్ కలను 210 వేల టన్నులను రగించుట కొప్పుకొనిరి. కాని అంగ్ల అమెరికాదేశము లకున్న సత్త్వములు గావలసిన కొరతనున్నారు. అనగా 75 వేల టన్నులు కావలసి నుచున్నది.

ప్రాస్తుతము నెద్రాండ్ లకు నెద్రాండ్ లకు గావలసినను చాన్సు. ఇటీవల ప్రాస్తుతో సమానముగ మొత్తము గల నెద్రాండ్ లకు గావలసిన నుచున్నది.

సమస్యలనుగూర్చు

నవంబరు 29:— డాక్టరు రవేంద్రాచంద్ర, సిరుసుగారు లండనుకు వచ్చిరి. వీరినిగూర్చి అభివృద్ధి శాఖ, విదేశాంగ శాఖలకు వార్తలు వచ్చిరి. రాబోవు సంవత్సరమున క్రింద సెలవులలో నియమల సిన నష్టపోషకులను గురించి చర్చించుటకు గాను వచ్చిరిని యదమను అనుకూలించిరి. కొంతమంది కాస్త్రప్రతినిధులు జ్యోతు నష్టపోషకుల నుల నీ య శాల ర ని యు విదేశములనుండి యప్పుకొనికొని గాని, క్రింద మొదలగు వానినన్నిటి వేసినగాని నష్టపోషకులను నిచ్చుట యసంభవమనియు దలచుచున్నారు. ఇదివరకు ఈవిషయమై చర్చించుటకు హాస్టింగ్సు గారు వచ్చిరి. గాని వారినివయము విశేషములువెలియలేదు. నష్టపోషకులనుగూర్చు, రెండువర్గములనాక జర్మనీవారినుండి నష్టపోషకులను ప్రయత్నించగూడదనియు, జర్మనీని కొంతమంది యిషయములనుగూర్చు చెలిసిరి. ఇందులకు నష్టపోషకులనుగూర్చు చర్చి ఆంగ్ల ప్రతినిధి యొప్పుకొనెను. ప్రాస్తువారు జనరలి, ఫిబరవరినెల నష్టపోషకులను బాకీపుచ్చు కొనవచ్చుననియు లేదువాటిని దుర్భరముగ ననియు చెలిసిరి.

జర్మనీవారు

జర్మను నష్టపోషకులనుగూర్చు ఆంగ్లదేశమువారు క్రొత్తతో పరిశీలించుచున్నారు. ప్రాస్తువారు ఆగస్టు 13 వ తేదీయందు జరిగిన సమావేశమున నెట్టిసందేహక ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు ఇకర ఆర్థికమార్గము ననుసరించి టన్నులను వీలులేదని నుడిచిరి. ఆగస్టు 13 వ తేదీ యొక్కండిక యందు జర్మనులు ఆగస్టు 31 వ తేదీ నాటికి కొంత నష్టపోషకుల మీయవలసినయు దానిని ప్రాస్తు వారు, నష్టపోషకుల జీతము నిచ్చుట మొదలగు వానికి వెచ్చింపవలసినయు గలదు.

నవంబరు 29:— డాక్టరు రవేంద్రాచంద్ర, సిరుసుగారు లండనుకు వచ్చిరి. వీరినిగూర్చి అభివృద్ధి శాఖ, విదేశాంగ శాఖలకు వార్తలు వచ్చిరి. రాబోవు సంవత్సరమున క్రింద సెలవులలో నియమల సిన నష్టపోషకులను గురించి చర్చించుటకు గాను వచ్చిరిని యదమను అనుకూలించిరి. కొంతమంది కాస్త్రప్రతినిధులు జ్యోతు నష్టపోషకుల నుల నీ య శాల ర ని యు విదేశములనుండి యప్పుకొనికొని గాని, క్రింద మొదలగు వానినన్నిటి వేసినగాని నష్టపోషకులను నిచ్చుట యసంభవమనియు దలచుచున్నారు. ఇదివరకు ఈవిషయమై చర్చించుటకు హాస్టింగ్సు గారు వచ్చిరి. గాని వారినివయము విశేషములువెలియలేదు. నష్టపోషకులనుగూర్చు, రెండువర్గములనాక జర్మనీవారినుండి నష్టపోషకులను ప్రయత్నించగూడదనియు, జర్మనీని కొంతమంది యిషయములనుగూర్చు చెలిసిరి. ఇందులకు నష్టపోషకులనుగూర్చు చర్చి ఆంగ్ల ప్రతినిధి యొప్పుకొనెను. ప్రాస్తువారు జనరలి, ఫిబరవరినెల నష్టపోషకులను బాకీపుచ్చు కొనవచ్చుననియు లేదువాటిని దుర్భరముగ ననియు చెలిసిరి.

ఖిలాఫతు స్వచ్ఛంద సేవకులు

ఆంగ్ల ప్రతినిధి ప్రాయములు

నవంబరు 28:— పంజాబు వర్తక సంఘమువారికి రాజప్రతినిధి గారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమునకును, స్వచ్ఛంద సేవకులపై విధించిన ప్రతిరోధమునకును ఆంగ్ల ప్రతినిధులు సంతసమును తెలియచుచున్నది.

దెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రతినిధి - యువరాజుగారు ప్రభుత్వమున సంచారమునకు బోవు రెండు రాష్ట్రములలోనే ఈ ప్రతిరోధమును ప్రకటించి మిగిలిన రాష్ట్రములలో ప్రకటించక పోవుటకు కారణ మేమని యడుగుచున్నది.

క్రింద వార్తలు

పక్షి యను మంత్రిగారు సర్ మార్టా దావూదుఖాను గారికి నేడు బాల్ వక్రవర్తిగారు దర్శన మొసగిరి.

గ్రీకువారు ఇటీవల నాకను పట్టుకొనుట

నవంబరు 29:— ఇయోనియా దీవులపట్ల, అడలియాకు వెళ్లుచున్న ఇటీవల నాకను "హిస్మెకో" అను గ్రీకు ప్రాయములను ఆపి పట్టుకొనెను. ఆయోడయందు 9 విమానములును 25 లక్షలగుండ్లు నుగలవట. వీనిని టర్కీ కమిషిన్లులకు దీసుకొని పోవుచుండిరి. యందుగుండుసామానుతో నున్న టర్కీ ప్రభుత్వము ఖయీదీగా పట్టుకొనిరి. లీను అను గ్రీకు జిస్ట్రాయిరుపై నుంచి మందుగుండు సామానుతో గూడ తీసికొనిపోయిరి.

బొంబాయి విద్యా శాఖామంత్రి సూరతు కేసులు

మా పరంజీ గారు మూడు కేసులపై సభ చేసిరి. విద్యావిషయమున అసహాయవాదులపక్షములను నిరసించిరి. ప్రభుత్వపరిశీలన మేదియుగా విద్యాభివృద్ధికి భంగకరముగా నున్నదో సూరతు పురపాలక సంఘమువారు చెప్పుచును మానించలేదు. అంతకంటే మంచివిధానమును తెలిపియుండలేదు. వారు తమ బాధ్యతలను గుర్తించి యుండినచో భవనసహాయమును నిరాకరించుటకు బదులు విద్యా విధానము నుత్తమ మార్గమున కొనసాగించుట కధికభవనసహాయమును కోరియుందురు. వారలించినవిధానము సగరమునందలి యువకులకు చాలనష్ట వాయకము. ఆయువకులలో పలువురి పురుషుని నిర్ధకముగి కాలుముగ గడపుచున్నారు. వారు కష్టములను పంచిపెట్టుచు ప్రజలకు యిబ్బందిని కలిగించుటయు తమకంటే చిన్నవారిని పాతకాలలకు పోకుండ బెదిరించుటయుమాత్రమే వారిపక్షము చేయుచున్నారని పరంజీ గారు నుడిచిరి.

ఆర్యవైశ్య మహాసభ

ఈసభ బాల్ ఘర్ ఆదివారమున శ్రీశైలా రథభక్తులగుగా నియోజింపబడెను. పెద్ద విశాలముగ పండిలి వేయబడెను. ఈ నెల 10 వ తేదీనుండి సభ ప్రారంభ మగును. కాలమానము సౌఖ్యదాయకముగా నున్నది. అన్ని పట్టణముల నుండియు ఆర్యవైశ్యులు ప్రతినిధుల పట్టికలను 5 వ తేదీలోగా పంపగోరవచ్చును. ఎల్లవారును ఘనముగా సహకారులు కావలెను, హెచ్చునుండి రాగలరు.

ప్రిన్సు మేరీగారి తండ్రి వార్తలు:— ఈ రాకుమారినివా హానందర్భమున యుండిన సేనానిపంపిన తండ్రివార్తకు సంకేతించుచు రాకుమారి మరల తండ్రినంపెను.

పంజాబుగవర్నరు సంచారము:— ఏకే 29 వ తేదీని శతామ్యునిసిపాలిటీవారు సన్మానపత్రమునిచ్చిరి. అచట వారు పట్టణమును చూచిరి. ప్రజలు వారిని కొనియాడిరి. వారలనుండి మోనాకే సాయంకాలమునకు సారగోదాకు వెళ్లిరి. అచటి జమిందారులను సన్మానపత్రమునిచ్చి రాజకీయాంధోళనమును నిరసించిరి.

సరైస్ పర్లి తాలూకా, పొలకుపాడు గ్రామములో దుర్మతి సంవత్సర కార్తీక బంగారుకువారమున "శ్రీనివేశ్వరధర్మ పుస్తకభాండాగారము" యొక్క ప్రభుత్వ వార్షిక తీర్మానము జయపడముగ జరిగినది.

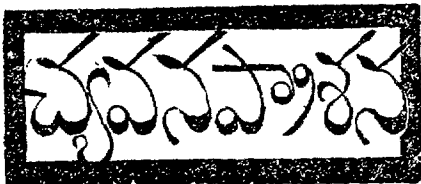
సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారి లేఖ

శ్రీనివాసరమునుండి సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారు ఆఫ్ఘానిస్తాన్ పత్రికల కిటుల వ్రాసిరి. 1919 నవంబరులో నేను వెళ్లినప్పటికంటే నిపుడూ తూర్పు ఆఫ్ఘానిస్తాన్ భారతీయులు చాల అభివృద్ధిని బడసిరి. ఆర్థికవ్యవస్థ మెరుగైయున్నది గాని దానిని బాగుగా నర్దుకొనిరి. నైరోబీలో భారతీయుల బిడివరకు రేకులతో కట్టినండ్లలో చాలభాగము యిప్పుడు రాతితో మరలకట్టబడెను. ట్రాంగి నాయకాలలోని జర్మనుల సౌత్తులలో చాలభాగము భారతీయులే కొనిరి. కంకాలాని భారతీయ వర్తకులు హెచ్చుగా కొనిరి. సాంఘికముగ గూడ కంకాలా గాండాలో భారతీయులకు మంచి అభివృద్ధి కలిగినది. బాలుర బాలికల విద్యావిషయమున చాల క్రోధంతో పనిచేయుచున్నారు. ప్రతిమతమువారను ఆమతస్థుల బిడ్డల యొక్క డేమును సాంఘిక సేవకు బాగుగా గమనించుచున్నారు. అన్ని మతముల వారికిని అన్యాయ మర్యధికముగా నున్నది. ఎవరిని చూచినను వుత్సాహమే గోచరించుచున్నది. 1921 జూలై నెలలో లండనులో సామాజ్య సంఘమువారు రామోదించిన తీర్మానములను రాజకీయములందు గూడ వారికి దైర్యము కలిగినది. అచటనున్న ప్రశ్న బాతిబిషి మృగణము అన్ని విషయములలో భారతీయులను ప్రత్యేకించవలెనని అచటి పాశ్చాత్యుల సంకల్పము. అట్టిది కూడదని భారతీయులవాదము. ఇదియే వారికి ముఖ్యతమమగు సమస్య. తమ సంకల్పారథ మంతయు దానివై నే ఆధారపడి యున్నదని భారతీయులు తలచుచున్నారు. దీనిలో మధ్యస్థమునకు సందులేదు. బాతిబిషి మృగణములను క్రమముగ దారుణపట్టుములును దుర్భరపరిస్థితులు నేర్పడును. అది మనకు హిందూదేశమునందే అనభవమునకు వచ్చియున్నది. అప్పుశ్రేణి వీరిగా నున్ననుగూడ నది దుర్మయము, దారుణము. మతవిరుద్ధము. ఈ సమస్య రాజకీయముగాదు. మానవసంఘసంబంధముగాననే నేను దీనినిగూర్చి హెచ్చుక్రోధ బూనితిని. నేను తూర్పు ఆఫ్ఘానిస్తాన్ నున్నపుడు నాకాలములలో మతసాంఘిక విద్యావిషయక కార్యములందే వినియోగింపబడెను. ప్రతివీటును గూడ నాకధిక ప్రోత్సాహము కలిగినది. నేను స్త్రీలతోను పురుషులతోను గూడ ముచ్చటించితిని. నేను స్త్రీల సభలలో నే హెచ్చుగా మాటలాడితిని. మొంబాసాలో రిలక్షుల యాహాయలు వ్యయపరచి అల్లాడి నావిశ్రమ హెచ్చుములు కట్టించిరి. ఆపని యిప్పుడు పూర్తియైయున్నది భారతీయ బాలుర శిక్షకావకాశము కలిగినది. జనరలి 1 వ తేదీని ఆపాతకాల ప్రారంభింపబడును. తూర్పు ఆఫ్ఘానిస్తాన్ విభాగపురుషులకు భారతీయమహమ్మదీయ శ్రేణుల పేరట నరసితుమారుడు అబ్దులు రసూలు అల్లాడినా విశ్రాంతిగాలే యావ్యయును సంతమ భరించి ఆభవనమును కట్టించి యిచ్చిరి. ఈ గాండాలో గూడ భారతీయులవాదాస్యత అధికముగా గోచరించినది. మఖురాదాను నంగీభాయిగారు హింజాలా, నోక గంధారయమును పట్టమందిరమును నిర్మించిరి. ఒక పాతకాలముగూడ కట్టించబడిరి. భారతీయులే ప్రత్యేకము గనుక పాతకాలము కట్టించిరి. ఈ భవనము లన్నియు నిపుడు పూర్తియైవి. ఆర్థికమగుచిత్తు కలిగిననుగూడ నచటి భారతీయుల తిట్టిపనులు చేయుట చాల ప్రశంసనీయును. పాశ్చాత్యులు కేవలము ప్రతికూలులే గట్టిపట్టుదలతో నున్నారు. భారతీయులకు సమానపాఠసత్వమునిచ్చిన విశ్లేషణమునందే మని వారు మాటిమాటికిని బెదిరించుచునే యున్నారు. వారు ఆర్థిక దురవస్థనుండి బాగుగా లేరతేకపోవుటవలన వారి మనః క్షోభమంత హెచ్చుగా నున్నది. కెనియా పుగాండాలు విదేశ కార్యాలయముక్రింద లేవు గాన విస్తృత చర్చలుగారు వానిని పరిష్కరింపవలసియున్నది. గాననే విస్తృత బెదిరింపులను చేయుచున్నారు. చర్చలుగారు పాశ్చాత్యులకు లాంగి పోయిన తూర్పుదక్షిణాఫ్ఘానిస్తాన్ లోని యిండియాకు రాకుండ చేయుటకు మనకు హక్కు గలదు గాని అంతవరకు వచ్చునని నేను తలంపను అని ఆంధ్రానుగారు తెలిసిరి. ఆంధ్రానుగారిని పాశ్చాత్యులు కొట్టినవిషయమునుగూర్చి తామేమియును తెక్క చేయవలసిరి.

నిజాం ప్రభుత్వగారి కార్యనిర్వాహక సంఘాధ్యక్షులగు సర్ ఆలిషానుగారి దేహోగ్యము కొంచెము బాగుగా నున్నది.

దంత చూరము
నెల 1.1 0.2.0 12.1 యా 1.4.0
ఈ దంతచూరముతో పండ్లతోనుటకును గట్టికడుగు
కట్టించి రక్తము కాలించుటకు.
చచ్చుతాంబందీపో, రంబు శిట్టిపిడి, మదరాసు

వైద్యరత్న పండిత,
డి. గోపాలాచార్యగారి

(ఉబ్బరములకు కారక
ములకు, బలమునకు
ముఖ్యము.)

ఉబ్బరము దగ్గులను, తయ దగ్గులను, సా
మాన్యపు పొడిదగ్గులను, తొమ్మిదవేళమున కఫ
ము బాగ్గిగానుండుటను, నివర్తితేయును. గుండె
కాయకు, ఊపిరితిత్తులకు, బలమును కలిగించును.
తయతోగుల కఫ మానపుష్టిని, కఠినమునకు కత్తిని
కలిగించును బాహులను వృద్ధులను గూడ నేవించ
దగును బలమునకు దీనికొను చేదనూనె ఆనవ్యా
ములే యి రెట్లెక్కువ పనిచేయును. ఉబ్బర
ము వర్గ రాలను రానియ్యదు.

టిన్ను 1-8 రు 3-0-0.

ప్యాకింగు పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

క్యాటలాగు ఉచితము.

ఆయురేదాశ్రమం,
41, ఆచారప్పన్ పేథి, జి. టి. మదరాసు.

పండిట్ - మదరాసు.

అన్ని చోట్లను ఏజెంట్లు కావలెను.

పాశ్యపు వెంకటాచల పండితుల
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతమును
లోకామయపార
కస్తూరి మాత్రలవలె

నవ్యోత్తమగుణానికొను దివ్యవృక్షము
శిరోకటి లేదని భారతముగా చెప్పుచున్నది
పిటిలో ఆశ్చర్యకరమైన యే వస్తువు లేకలేదు
గావున అపుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని
వృద్ధులవరకు ప్రతిపిక్కుడును సంకేతములేక
నేవించవచ్చును. ఈ మూత్రము కి నుండి రిక
రతు కాంబూలములో గాని లేక వట్టి బోజ
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన
ఎడల మందము అతీతము మలబద్ధము చికి
బ్బరము బద్ధరము మలేరియాబద్ధరము శిశువు
వారము. దగ్గు, పడికము నరముల నొప్పి ఇం

హీనక ఇంపు ఎంకా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులను బద్ధరకొని యియును. బుద్ధుగలిగిన వేళ ఉపయో
గించిన రక్షణమే ముచ్చును. ఒకచోట ముచ్చుండ పం
సిన గుమస్తా వ్యాపాంకులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు
మూడు పాద ఈ మూత్రము నేవించి గుణమును పూ
దు చున్నాడు. 250 మూత్రము గల నీసా 1-8 రు 0-4-0
ఒక నీసా మొదలు 6 నీసాల వరకు పోస్టేజి 0-4-0 ఒక నీసా 8
6 నీసాలను రెప్పించిన పోస్టేజిలో రు 1-6-0
12 నీసాలు " " 2-12-0
25 నీసాలు " " 3-0-0

మద్రాసునందు అన్ని దుకాణములందు దొరకును

శ్రీ శీతారామ వైద్యశాల
(301-594) మైసూరు

తండ్రి నిలానము - పండిట్ మైసూరు.

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి

తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్పుచేసినది.

**The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.,**
Elphinstone Road,
BOMBAY.

ఇప్పుటికాలము ననుబడించి మిక్కిలి నయ్య
కముగాను, తక్కువ గుణము నిచ్చునట్లును
అయితేక కొన్ని ధరలును తయారు చేసిన
చున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన ఆయు
ర్వేద వస్తు వజర్యము అన్నిటిలో అుగాడ
వతీకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నాడు.

పై కఠిన విలాసమునకు బాగినవో
ధరలవట్టి పంపబడును.

హిందూ పర్వస్థానికర్త

వర్కు

అయితేక యావధముల తయారు
(388) హిందూ సం 18.
ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రీయల్ ప్రెసింగు కంపెనీ,
పోర్ ఏజెంట్లు, కాకినాడ.

అత్యావశ్యక స్వదేశీవస్తువులు

మంచి ఉక్కు! వెల సరసము!!

మడతచాకులు

మేలయిన బత్తాయిచాకులు, మంగలికత్తులు
వగయిరా కట్లరీ

కప్పతాళములు

లిప్తు నేమబడి అన్ని నైపుణ్యము యి క్షిప్తము,
యనుమోన మూడూ చేయబడినవి.

మా కి ర్మాగారమున యింకా యితర వస్తువులు
లనేకము తయారగుచున్నవి.

వివరములకు వ్రాసిన ధరలబాలితా పంపబడును.
వర్తకులకు సరసమైన కమీషన్ నీయబడును.

ఓరిగ్రాఫ్ అడ్రెసు: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండు కో.,
"ఇండస్ట్రీస్" కట్టపు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
వెదాపురం, (గోదావరిజిల్లా)

నివ్వముగ తయారుచేయబడిన కాత్రియ టేవధములు.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మాసీలో దొరకును.

తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మాసీ,
18, హాల్స్ కోడ్, హంటుకోడ్ - మదరాసు.

మొదటిగూర్పు ప్రతులు కావచ్చినవి గాన వలయ
నో ద్వారపడుదు. గ్రంథముయొడ గల జనాదరణ
బట్టి తగినన్ని ఆర్డరులు వచ్చినయెడల వస్తువులకు
మన గావించి 4 అణాలకే యిచ్చుగలము. కాని
యీ ఆరోగ్యదర్శినియే సంపూర్ణాంధ్రీకరణ మక
తెలియనగును.

శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని

ప్రతి 1-8 రు 0-12-0, వి. పి. గా రూ. 1-2-0.
12 ప్రతులు: రూ. 8-0-0.
నేతు బ్రదర్స్, మైలాపూరు, మద్రాసు.

అమృతము (1842)

బంగారు, వెండి, రత్నము

ల నగలును, యితర వస్తువులును,
వాతను ఇచ్చినపుడు కొనితైకముయ్యవలెను.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

25, చైనాబజార్ కోడ్, మదరాస్

నగలు నాణ్యముగాను పూచీతోడను సరియైన ధరలకు
తయారుచేసి విక్రయించుట కుంచబడును. తయారుచేసి
తనివాటిని అతి క్లిష్టముగ ఆర్డరు చేసినవారికి తయారుచేసి
యివ్వబడును. పిక్చరీ ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు
చేసికొన్న వారివలన మానమ్యము లెక్కినవచ్చును.

మలయ చందనము.
గనేరియా అను నెగరోగమునకు వేరారము.

సభ్యులైన. పిక్చరీతో పనిలేదు.
ఎటుపు, తెలుపు, వచ్చు, అను మూడు
విధముల నెగరోగమును మూడు పూ
టలలో మాన్యును. శ్రీల కనున
వ్యాధులకు మూడ ఇది రాక్షాధము.
డబ్బీ 1-8 రు 2-4-0

1 చుండినీ (మలయచందనమున కనుసానము) టోన్సు 8-0-0
1922 కేలండరు 1922

రంగుల చిత్రములు. ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది. వా
రములు తెలుగులో నున్నవి. రు 1-8 0-8-0, డెజను 2-0-0.
ఒకటి కావలయువారు 4 అణాల పోస్టుచీట్లు పంపవలెను.
నాలుగింటికి రెక్కువ కోరువారికి పోస్టుచీట్లు అధికమగును.
(ప్రతియింటి నుండతగినది. కొలపిప్రతులే యున్నవి. (1251)
గంధర్వ ఫార్మాసీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

మిక్కిలి పుష్టతేజమును యిండియా దేశమునందు మొదలగునట్లు చలువ గలముల
కునుమాంసమును వజ్రములను పూర్వకేక్తి హెచ్చుటకును తలపెట్టుచున్నాము. వరిశుభ
ముగ నిగ్గనగలములనుచుటకును ప్రతిశ్రమమును పూరిస్తున్నామును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయు (రిజిస్టరు)
తల పెద్దములకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి వానిని బాగుగా పెంచుటకు
తగిన శక్తిని తలమానేయందు కలవు. చుండును పోగొట్టును. శిరోములకు వట్టు
పంటి మెత్తనము నిచ్చును. మొదలగునట్లు చాలవల్లదనమును కలిగించును. వని మొద
గుటకుల కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.
కామినియా ఆయు తలమానే అన్నిటిలోనూ శ్రేష్టమైనది. శ్రీలకును పురుషు
లకును, వెక్కువంటికి మహోపకారము మొనరిం తినది.
నేను నీని నడచుచుగొంతియారును.

రు 2-4-0 టి 1-0-0 వి. పి. చార్జి 0-6-0 అణాలు.
మాదుబుద్ధు 2-10-0 వి. పి. చార్జి రు 0-12-0 అణాలు.
వి. పి. మనీయార్డరు కమీషను రు 0-2-0 ప్రత్యేకము.
పోర్ ఏజెంట్లు. ఆంగ్లో-యిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ.
155 న్యూమార్కెట్, హిందూ.

D 126 W 100.

DUNCAN STRATTON & Co.

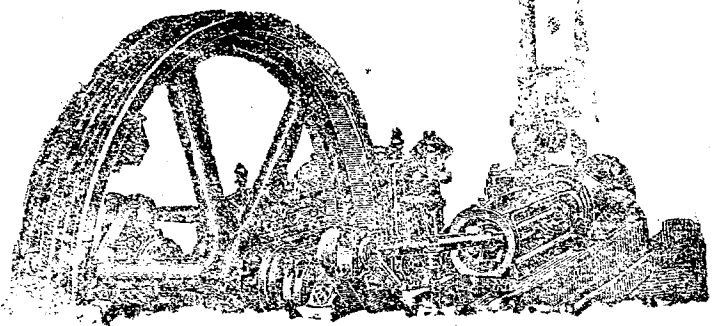
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

(2412)

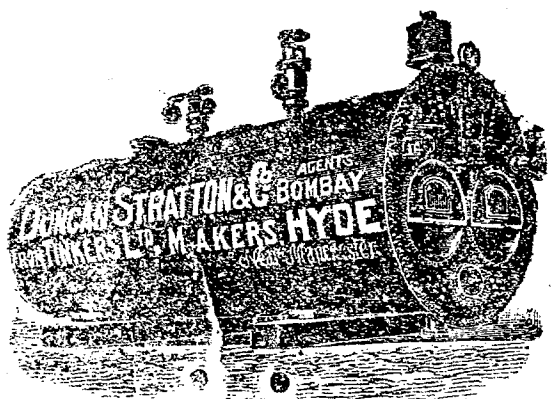
ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రిజిస్ట్రారు. 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
వరుసలు — డయామీటరు
అ. 4. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరుసలు యందును.
స్టీమ్ బోయింగ్ (వెవరు
80 హానులు మొదలు
180 హానుల వరకు వరుసలు.

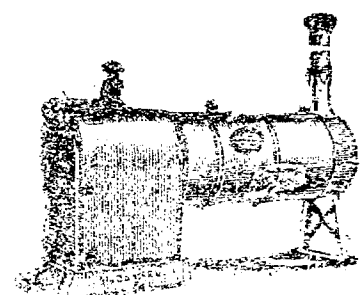

హైదరాబాద్ కార్యనిర్వాహక బాంబాయి.

హైదరాబాద్ లోకాలకు బాంబాయి.
డయామీటరు 28 అ. మొదలు 32 అ. వరకు వరుసలు.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. 6 అం వరకు వరుసలు.
స్టీమ్ బోయింగ్ (వెవరు 100 హానులు మొదలు 250 హానుల వరకు వరుసలు.

లోకో మోటార్ బాంబాయి.
స్టీమ్ బోయింగ్ (వెవరు 80 హానులు మొదలు
100 హానుల వరకు వరుసలు.

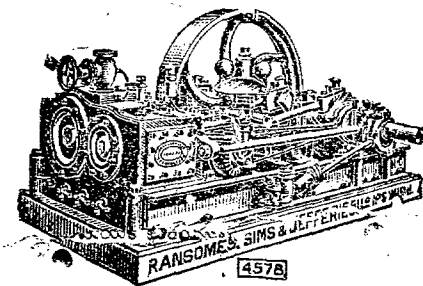

డయామీటరు 100 హానులు మొదలు 250 హానుల వరకు వరుసలు.

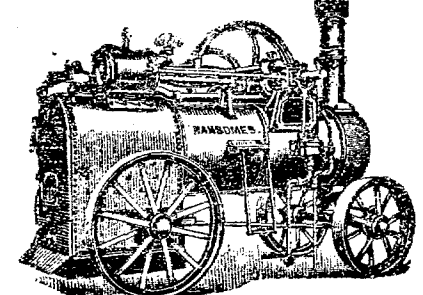
ఈ క్రింద తెలుసుకుంటే వాటిని
సర్దుబాటు చేయవచ్చును.
మాది జిప్సొమ్ మెషిన్, వాటి సామాన్యములు
మాది వెస్టింగ్ మెషిన్
మాది స్పిన్డింగ్ మెషిన్
మాది పిండింగ్ మెషిన్
అన్ని రకముల స్టీమ్ ఎంజిన్లు
అన్ని రకముల స్టీమ్ బాంబాయిలు
కోల్డ్ ఫ్లవర్ మిలింగ్ మెషిన్
మాన్ మిల్లు మెషిన్
పంచుగడ్డచేయు మెషిన్
వర్క్ రియ్యుమేషన్ మెషిన్ వాటి సామాన్యములు
అన్ని రకముల పంపింగ్ మెషిన్లు
కాగర్లు, క్యూరసాయన సంబంధమైన కొరముట్లు
కెరెక్టర్ మాన్ వరుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగ్ (ప్లాంట్) కొరముట్లు
తేలులు వర్క్ సాపు కొరముట్లు
స్టీలు పాప్టింగ్, కపింగ్లు, పెడెట్టులు
కాట్ బరన్ ఆండు కాన్స్ట్రక్షన్ వర్క్స్.
వగయిరా అన్ని రకముల సామాన్యములు.

నైట్ బ్రెన్డెడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజిన్లు.

(కాన్స్ట్రక్షన్ మొనముడి పోల్ తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండర్ ఇంజిన్లు కూడ గలవు.

హెన్రీడు కాంపాండు ఎంజిన్లు.

పోర్టబల్ స్టీమ్ ఎంజిన్లు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండర్ గలవి.
స్టీమ్ (వెవరు 120 హానులు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో (వెవర్ సిలిండర్లు.
స్టీమ్ (వెవరు 180 హానులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టాల్స్ ఇంప్రోవ్డ్ కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేవల్ బాపనయ్యగారి కై నను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, వడికము, రొమ్మువడికము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుకులు, చిల్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.
చక్కని దబ్బీలో నూనె నెల దూర్చి 0—10—0; దబ్బీ 1—8 దూర్చి 5—12—0. పోట్లబియ్యము నెలు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.